

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA POSLOVANJA ZADRUGE DRAGOČAJNA-MOŠE
TURISTIČNA ZADRUGA Z.O.O. V LETIH 2013 in 2014**

Ljubljana, september 2016

URŠKA ZOR

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Urška Zor, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza poslovanja zadruge Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o. v letih 2013 in 2014, pripravljena v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Mojco Marc

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, _____

Podpis študentke:

KAZALO

UVOD	1
1 PREDSTAVITEV PODJETJA	3
1.1 Ustanovitev zadruga, članstvo v zadrugi in deleži članov.....	3
1.2 Organi zadruga	4
1.3 Dejavnost zadruga	5
1.4 Pravnoorganizacijska oblika.....	5
1.5 Predstavitev konkurenta	6
1.6 Dejavnost konkurenta	6
1.7 Pravnoorganizacijska oblika konkurenta.....	6
2 ANALIZA BILANCE STANJA	6
2.1 Analiza sredstev.....	7
2.1.1 Analiza dolgoročnih sredstev	8
2.1.2 Analiza kratkoročnih sredstev	11
2.2 Analiza obveznosti do virov sredstev	12
3 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	15
3.1 Analiza prihodkov	16
3.2 Analiza stroškov	18
3.3 Analiza odhodkov.....	19
3.4 Analiza poslovnega izida.....	20
4 KAZALNIKI OBRAČANJA	22
4.1 Obračanje celotnih sredstev	22
4.2 Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev.....	23
5 KAZALNIKI LIKVIDNOSTI	24
5.1 Kratkoročni koeficient likvidnosti.....	25
5.2 Pospešeni koeficient likvidnosti	26
5.3 Hitri koeficient likvidnosti.....	27
6 KAZALNIKI STRUKTURE FINANCIRANJA	28
6.1 Stopnja kapitalizacije.....	28
6.2 Stopnja zadolženosti	29
7 KAZALNIKI SOLVENTNOSTI	30
7.1 Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev	30
7.2 Kapitalska pokritost osnovnih sredstev	32
8 KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI IN USPEŠNOSTI	33
8.1 Dobičkovnost prihodkov	33
8.2 Ekonomičnost	34
8.3 Rentabilnost.....	36
8.3.1 Rentabilnost sredstev	36
8.3.2 Rentabilnost kapitala	37
9 DUPONTOV SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV	38
9.1 Razčlenitev povezav med kazalniki v Dupontovem sistemu kazalnikov.....	38
9.2 Dupontov sistem kazalnikov za zadrugo in konkurenta za leto 2014	39
10 UGOTOVITVE ANALIZE POSLOVANJA	41
SKLEP	43
LITERATURA IN VIRI	44
PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Struktura in sprememba sredstev zadruga.....	7
Tabela 2: Struktura in sprememba sredstev konkurenta	8
Tabela 3: Struktura in sprememba dolgoročnih sredstev zadruga	10
Tabela 4: Struktura in sprememba dolgoročnih sredstev konkurenta	10
Tabela 5: Struktura in sprememba kratkoročnih sredstev zadruga	12
Tabela 6: Struktura in sprememba kratkoročnih sredstev konkurenta.....	12
Tabela 7: Struktura in sprememba obveznosti do virov zadruga	14
Tabela 8: Struktura in sprememba obveznosti do virov konkurenta.....	14
Tabela 9: Struktura in sprememba poslovnih prihodkov zadruga.....	16
Tabela 10: Struktura in sprememba poslovnih prihodkov konkurenta	17
Tabela 11: Struktura in sprememba celotnih prihodkov zadruga	17
Tabela 12: Struktura in sprememba celotnih prihodkov konkurenta	17
Tabela 13: Struktura in sprememba stroškov zadruga	18
Tabela 14: Struktura in sprememba stroškov konkurenta.....	19
Tabela 15: Struktura in sprememba odhodkov zadruga.....	20
Tabela 16: Struktura in sprememba odhodkov konkurenta	20
Tabela 17: Struktura in sprememba poslovnega izida zadruga.....	21
Tabela 18: Struktura in sprememba poslovnega izida konkurenta	21
Tabela 19: Obračanje celotnih sredstev zadruga	22
Tabela 20: Obračanje celotnih sredstev konkurenta	23
Tabela 21: Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev zadruga.....	23
Tabela 22: Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev konkurenta	24
Tabela 23: Kratkoročni koeficient likvidnosti zadruga.....	25
Tabela 24: Kratkoročni koeficient likvidnosti konkurenta	26
Tabela 25: Pospešeni koeficient likvidnosti zadruga	26
Tabela 26: Pospešeni koeficient likvidnosti konkurenta.....	27
Tabela 27: Hitri koeficient likvidnosti zadruga.....	27
Tabela 28: Hitri koeficient likvidnosti konkurenta	28
Tabela 29: Stopnja kapitalizacije zadruga.....	28
Tabela 30: Stopnja kapitalizacije konkurenta	29
Tabela 31: Stopnja zadolženosti zadruga	30
Tabela 32: Stopnja zadolženosti konkurenta.....	30
Tabela 33: Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev zadruga.....	31
Tabela 34: Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev konkurenta	31
Tabela 35: Kapitalska pokritost osnovnih sredstev zadruga	32
Tabela 36: Kapitalska pokritost osnovnih sredstev konkurenta.....	32
Tabela 37: Dobičkovnost prihodkov zadruga	33
Tabela 38: Dobičkovnost prihodkov konkurenta	33
Tabela 39: Ekonomičnost zadruga	35
Tabela 40: Ekonomičnost konkurenta.....	35
Tabela 41: ROA-rentabilnost sredstev zadruga	36
Tabela 42: ROA-rentabilnost sredstev konkurenta	37
Tabela 43: ROE-rentabilnost kapitala zadruga	37
Tabela 44: ROE-rentabilnost kapitala konkurenta	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Dupontov sistem povezanih kazalnikov za zadruga za leto 2014	40
Slika 2: Dupontov sistem povezanih kazalnikov za konkurenta za leto 2014	40

UVOD

Analiza poslovanja, kot jo opredeljuje Pučko (2001, str. 11), je proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja, ki služi za odločanje o izboljšanju ekonomske uspešnosti poslovanja tega podjetja z vidika uporabnika analize.

Predmet analize poslovanja v diplomski nalogi je poslovanje podjetja oziroma zadruga Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. v letih 2013 in 2014. Temeljna hipoteza, ki jo bom z analizo poslovanja poskušala dokazati je, da je zadruga uspešna oziroma, da je njeno poslovanje uspešno. Namen analize poslovanja je poiskati potencialne problemske situacije, ki jih bom iskala tudi s pomočjo primerjave s konkurenčnim podjetjem. Za konkurenčno podjetje sem izbrala Šobec d.o.o. (v nadaljevanju konkurent). Cilj je predlagati ukrepe za izboljšanje uspešnosti poslovanja.

Podjetji spadata po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 v skupino I gostinstvo, I55 gostinske nastanitvene dejavnosti in najožje opredeljeno v I55.300 dejavnost avtokampov, taborov. V dejavnost avtokampov spada oddajanje prostora za šotore, prikolice, avtodome v najem za krajši čas (Pregled Standardne klasifikacije dejavnosti 2008, 2016).

Proces analiziranja se največkrat začne z zbiranjem podatkov, ki so izraženi v absolutnih številih. Ta izražajo količino ali vrednost analiziranega pojava oziroma njegovih sestavin. Pomembno dejstvo je, da nam en sam podatek o velikosti določene kategorije ne more dati vrednostne sodbe o tem, ali je to dobro ali slabo za uspešnost poslovanja. Navadno izračunamo relativna števila s pomočjo dveh absolutnih števil, ki jih postavimo v medsebojni odnos. Odražajo razmerje dveh primerljivih števil, s čimer lažje spoznavamo vlogo posameznih procesov ali stanj v soodvisnosti z drugimi istovrstnimi ali sorodnimi. Podatke pa tudi primerjamo. Primerjamo lahko:

- vrednost določenega podatka ali kazalca za isto podjetje v različnih časovnih obdobjih, kar je primerjava v času;
- vrednost določenega podatka ali kazalca za različna podjetja v istem časovnem obdobju, kar je primerjava v prostoru;
- dejanske podatke primerjamo z načrtovanimi in pri tem analiziramo odmike doseženega od planiranega in iščemo vzroke za pozitivna ali negativna odstopanja ter skušamo predlagati potrebne ukrepe za izboljšanje poslovanja.

Naredila sem vodoravno analizo bilance stanja in izkaza poslovnega izida. To pomeni, da sem poiskala vrednostne zneske in primerjala vsako postavko z njeno vrednostjo v prejšnjem letu oziroma izračunala sem odstotne spremembe postavk v primerjavi s prejšnjim letom. Z vodoravnim analiziranjem dobimo informacije o velikosti, smeri in relativni pomembnosti sprememb posameznih postavk. Te vrste informacije so potrebne za ugotovitev, ali se je poslovanje podjetja v obdobju izboljšalo oziroma ali je podjetje postalo boljše ali slabše. Na podlagi teh informacij se lahko ugotovi, na katerih področjih poslovanja podjetja so potrebne spremembe.

Naredila sem navpično analizo, ki naredi odstotni prerez določene postavke oziroma postavke se prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano celoto. Ena največjih koristi navpičnega analiziranja je, da so posamezne postavke prikazane kot delež oziroma kot relativno število, kar omogoča primerjavo med podjetji v isti gospodarski panogi. Z relativnimi deleži se izniči različnost zaradi velikosti podjetij.

Naredila pa sem tudi analizo s kazalniki. Kazalniki so relativna števila, dobljena z delitvijo določene ekonomske kategorije z neko drugo ekonomsko kategorijo. Kazalnike lahko razčlenimo na tri kategorije kot navajata Igličar in Hočevar (1997, str. 229, 230) in sicer:

- stopnja udeležbe sestavnega dela v celotni velikosti. Dobimo jo tako, da podatek za sestavni del delimo s podatkom za celoto. Količnik, ki ga tako izračunamo in pomnožimo s 100, nam da odstotek udeležbe sestavnega dela v celotni velikosti.
- indekse dane velikosti v primerjavi z istovrstno izhodiščno velikostjo. Dobimo jih s primerjanjem istovrstnih podatkov, ki zrcalijo različne, toda med seboj sorodne procese in stanja. Časovni indeks dobimo, če se podatka, ki ju primerjamo, časovno razlikujeta. Ponavadi dobljeni količnik pomnožimo s 100 in ga tako izrazimo v odstotkih.
- koeficiente dobimo, če primerjamo raznovrstne podatke, ki zrcalijo med seboj primerljive procese in stanja. Izračunamo jih tako, da podatek, ki ga primerjamo, delimo s podatkom, s katerim ga primerjamo.

Pri izračunu kazalnika je bistveno pomembnejše vsebinsko razlaganje izračunane vrednosti in ugotavljanje ugodnosti ali slabosti izkazane vrednosti. Velikokrat pravo sliko o vrednosti posameznega kazalnika pri konkretnem podjetju dobimo šele s primerjavo. Finančni analitiki na splošno uporabljajo dve merili pri finančnih primerjavah. Prvo merilo je trend, torej primerjava skozi več let. Drugo merilo, ki ga analitiki prav tako pogosto uporabljajo pa je primerjava podjetja s podobnimi podjetji ter s povprečjem panoge (Meigs, Meigs, Bettner, & Whittington, 1996, str. 372). Naredila sem primerjavo s podobnim oziroma konkurenčnim podjetjem. S tem sem želela pridobiti informacije o uspešnosti zadruga z vidika okolja.

Podatke, ki sem jih potrebovala, sem pridobila iz bilanc stanja in izkazov poslovnega izida za zadrugo in konkurenta. V pomoč so mi bili tudi interni podatki zadruga za proučevani leti. Upoštevala sem nominalne podatke, saj inflacija v Sloveniji v proučevanih letih ni bila visoka. Sicer pa za merjenje inflacije v Sloveniji uporabljamo indeks cen življenjskih potrebščin in z njim bi nominalne podatke deflacionala, da bi dobila realne vrednosti. Ta indeks se v Sloveniji uporablja od leta 1998, pred tem pa se je uporabljal indeks cen na drobno. Indeks cen življenjskih potrebščin meri spremembe drobnoprodajnih cen izdelkov proizvodov in storitev glede na strukturo izdatkov, ki jih domače prebivalstvo namenja za nakup predmetov in storitev končne potrošnje doma in v tujini.

Diplomsko delo je sestavljeno iz uvoda, vsebinskega dela, sklepa in prilog. Bistvo vsebinskega dela je računanje indeksov in kazalnikov, njihova obrazložitev in primerjava s konkurenčnim podjetjem, na začetku vsakega poglavja pa so teoretična pojasnila. Vsebinski del je razdeljen na deset poglavij. V prvem poglavju najprej predstavim podjetje oziroma zadrugo, ki jo proučujem ter njenega konkurenta. V drugem poglavju sledi analiza bilance stanja, torej analiza sredstev in analiza obveznosti do virov sredstev. V tretjem poglavju je analiza izkaza poslovnega izida, kjer najprej analiziram prihodke, potem stroške in odhodke ter nazadnje še poslovni izid. Četrto poglavje zajema kazalnike obračanja, in sicer obračanje celotnih sredstev in obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev. V petem poglavju predstavim kazalnike likvidnosti, kratkoročni, pospešeni in hitri koeficient likvidnosti. V šestem poglavju so kazalniki strukture financiranja, stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti. Sledi sedmo poglavje s kazalniki solventnosti, in sicer dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in kapitalska pokritost osnovnih sredstev. V osmem poglavju sledijo kazalniki dobičkonosnosti in uspešnosti, torej dobičkovnost prihodkov, ekonomičnost in rentabilnost sredstev in kapitala. Deveto poglavje predstavi Dupontov sistem povezanih kazalnikov. Sledi še deseto poglavje, v katerem predstavim ugotovitve analize poslovanja.

Podjetji, tako zadruga kot konkurent, se ukvarjata s turizmom. Turizem je po definiciji Statističnega urada Republike Slovenije splet dejavnosti oseb, ki potujejo in bivajo v kraju zunaj svojega običajnega okolja, da bi tako preživele svoj prosti čas, se sprostile, zaradi poslov ali iz drugih razlogov. Turizem vključuje tako enodnevne izlete, kot tudi potovanja, na katerih turisti vsaj enkrat prespijo (Opis področja, 2016).

1 PREDSTAVITEV PODJETJA

Dragočajna-Mošė Turistična zadruga z.o.o. (v nadaljevanju zadruga) je podjetje, v katerem člani združujejo svoje delo in sredstva ali samo sredstva z namenom, da v njem organizirano uresničujejo svoje potrebe in interese na področju turističnega gospodarstva ter pri tem uresničujejo gospodarske koristi svojih članov. Zadruga temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov (Dragočajna-Mošė Turistična zadruga z.o.o., 1994, str. 1).

Namen te analize poslovanja je poiskati problemske situacije obravnavane zadruge tudi s pomočjo primerjave s konkurenčnim podjetjem. Zadruga in konkurent sta različna v pravnoorganizacijski obliki in posledično se razlikujeta v nekaterih pomembnih značilnostih. V nadaljevanju bom najprej bolj natančno opisala zadrugo, potem konkurenta in nazadnje še izpostavila pomembne razlike med njima.

1.1 Ustanovitev zadruge, članstvo v zadrugi in deleži članov

Obravnavana zadruga je bila ustanovljena decembra 1994. Ustanovnih članov je bilo petnajst. Takrat so zadrušniki na ustanovnem občnem zboru sprejeli zadružna pravila. S temi pravili so med drugim določili:

- ime in sedež zadruge;
- dejavnost zadruge;
- sprejem v članstvo po ustanovitvi zadruge;
- prenehanje članstva;
- pooblastila v pravnem prometu in odgovornosti za obveznosti zadruge;
- zastopanje in predstavljanje zadruge;
- premoženje zadruge: deleži, odgovornosti za obveznost zadruge, letni obračun, delitev presežka in poravnava izgube, zadružna revizija;
- prenehanje zadruge.

Podlaga za sprejem v članstvo je datirana pisna pristopna izjava, iz katere izhaja, da se podpisnik strinja s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določajo zadružna pravila. V pristopni izjavi se posebej navede tudi višina zadružnega deleža ali deležev, ki jih prevzame podpisnik kot član zadruge.

Članstvo v zadrugi nastane z dnem, ko zadruga prejme pristopno izjavo in obvezni zadružni delež člana. O datumu sprejema v članstvo zadruga pisno obvesti podpisnika. Članstvo v zadrugi je prostovoljno in osebno. Član zadruge je lahko fizična oseba, ki je državljan Republike Slovenije in pravna oseba, registrirana na območju Republike Slovenije. Članstvo v zadrugi preneha z izstopom, z izključitvijo, smrtjo fizične osebe, prenehanjem pravne osebe, prenehanjem zadruge. Član lahko izstopi iz zadruge na podlagi pisne odpovedi. Njegovo članstvo v zadrugi pa preneha z dnem, ko poravnava vse obveznosti.

Vsak član zadruga mora vplačati obvezni delež v denarni obliki, ki je za vse člane zadruga enak. Ustanovni člani obravnavane zadruga so takrat vplačali vsak po 400 tedanjih nemških mark v tolarški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije. Član zadruga lahko poleg obveznega deleža vpiše tudi prostovoljne deleže v denarni obliki ali nedenarnem sredstvu, ki pa je izražena v denarni vrednosti. Denarno vrednost nedenarnega deleža oceni upravni odbor na podlagi cenilnega zapisnika. Strokovnjaka za cenitev izbere upravni odbor ali druga pooblaščenca oseba. Član zadruga zadrži lastninsko pravico nad prostovoljnim deležem, katerega s pogodbo ni prenesel v zadružno lastnino. Če član vloži kot prostovoljni delež eno ali več stvari, se glede prehoda nevarnosti oziroma jamstva za stvarne in pravne napake smiselno uporabljajo pravila o prodajni pogodbi. Ob vplačilu deleža zadruga izda članu pisno potrdilo. Pisne izjave o vpisu obveznih in prostovoljnih deležev trajno hrani kot poslovne listine (Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 1994, str. 1–4, 12, 13).

1.2 Organi zadruga

Zadruga ima naslednje organe: občni zbor, upravni odbor, predsednika in nadzorni odbor.

Občni zbor je najvišji organ zadruga, ki sklepa:

- o sprejemu in spremembah zadružnih pravil;
- o sprejemu letnega obračuna, uporabi presežka in poravnavi izgube;
- o številu članov upravnega odbora v mandatni dobi;
- o izvolitvi in odpoklicu predsednika zadruga, članov upravnega in nadzornega odbora;
- o statusnih spremembah in prenehanju zadruga;
- o znižanju in zvišanju obveznosti članov glede vpisa obveznih deležev;
- o zmanjševanju vrednosti obveznih deležev zaradi poravnave izgube zadruga.

Upravni odbor šteje od sedem do trinajst članov. Upravni odbor voli občni zbor za dobo štirih let. Po preteku mandatne dobe so člani upravnega odbora lahko ponovno izvoljeni v upravni odbor. Upravni odbor odloča na sejah, ki jih na lastno pobudo ali zahtevo ene tretjine članov upravnega odbora skliče predsednik. Ne glede na navedeno pa mora predsednik sklicati sejo upravnega odbora najmanj enkrat na tri mesece in na njej podati poročilo o izvajanju programa dela. Upravni odbor sklicuje občni zbor, uresničuje sklepe občnega zbora in skrbi za smotno poslovanje in organizacijo dejavnosti zadruga.

Upravni odbor ima naslednje pristojnosti:

- določa predlog sprememb in dopolnitev zadružnih pravil;
- sprejema splošne akte zadruga razen zadružnih pravil;
- določa program dela in finančni načrt;
- odloča o ponudbah in sklepanju pogodb z izvajalci del in storitev ter z najemniki;
- odloča o najetju posojil;
- obravnava poročila inšpekcijskih organov in poročila zadružne revizije;
- odloča o pritožbah o izključitvi oziroma o prenehanju članstva v zadrugi;
- odloča o pravicah in obveznostih članov v skladu z zadružnimi pravili;
- izvaja sklepe občnega zbora;
- sprejema odločitve glede tekočega poslovanja zadruga.

Predsednik zadruga je predsednik upravnega odbora po položaju. Predsednik zadruga predstavlja in zastopa zadruga ter je odgovoren za zakonitost njenega delovanja, če ta pooblastila niso prenesena na drugo osebo.

Nadzorni odbor šteje tri člane. Nadzorni odbor voli občni zbor za dobo štirih let. Po preteku mandata so člani nadzornega odbora lahko ponovno izvoljeni v nadzorni odbor. V nadzorni odbor ne sme biti izvoljena oseba, ki je predsednik zadruga ali član upravnega odbora. Predsednika nadzornega odbora izvoli nadzorni odbor na svoji seji. Nadzorni odbor nadzira celotno delo in poslovanje predsednika zadruga, upravnega odbora in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter skrbi, da je občnemu zboru pravočasno predložen letni obračun (Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o., 1994, str. 5–11).

1.3 Dejavnost zadruga

Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. je lastnica kampa Smlednik. Kamp se nahaja na levem bregu Save, dvajset kilometrov stran od Ljubljane in deset kilometrov od zgodovinskih mest Kranj in Škofja Loka. Kamp ima že štiridesetletno tradicijo. Zavzema štiri hektare zelenih površin in lahko sprejme štiristo gostov.

Po opredelitvi, ki jo podaja Mihalič (2002, str. 213) je kamp prostorsko in funkcionalno organizirana celota, ki mora nuditi gostom prostor za postavitve šotorov. V njem gosti uporabljajo svojo ali v kampu oziroma šotorišču najeto opremo, torej šotor, stanovanjsko prikolico in podobno. V kampu se gostom oddaja prostor za postavitve šotora, prostor za parkiranje osebnega avtomobila in postavitve stanovanjske prikolice oziroma avtodoma. Lahko pa se oddajajo že postavljeni šotori ali podobni objekti z osnovno opremo za prenočevanje.

Ponudba kampa Smlednik obsega:

- kampiranje: V kampu je obilica zelenih površin in gozda, ki gostom omogoča mir in sprostitve. Na voljo so sončne in senčne lege, gostje pa si sami izberejo prostor za namestitve. Del kampa je namenjen tudi naturistom.
- bungalovi: Kamp ponuja možnost bivanja v treh bungalovih oziroma lesenih hiškah. Vsak bungalov ima šestintrideset kvadratnih metrov in obsega dnevni prostor s kuhinjo, ločeno spalnico in kopalnico s sanitarijami.
- rekreacija: Poleg poležavanja na plaži in kopanja v reki Savi, so za bolj aktivne goste tudi druge možnosti rekreacije. Kamp nudi možnost čolnarjenja in ribolova. Na voljo so igrišča za tenis, odbojko, košarko, nogomet, namizni tenis, šah na prostem in balinanje. Za otroke so gugalnice in igrišče z različnimi igrali.
- gostinska ponudba: V kampu se nahaja okrepevalnica, katero oddajajo v najem.
- piknik prostori: V kampu so prostori, ki so namenjeni za piknike. Lahko je to na prostem ali v pokritem prostoru. Nudijo tudi uporabo miz, klopi in žara (Camp Smlednik, 2015).

1.4 Pravnoorganizacijska oblika

Zadruga kot jo opredeljuje Zakon o zadrukah je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov.

Zadruga lahko opravlja eno ali več dejavnosti, če izpolnjuje za vsako od njih predpisane pogoje in če se s tem uresničuje namen, zaradi katerega je bila ustanovljena. Zadrugo lahko ustanovijo najmanj trije ustanovitelji. Ustanovitelji so lahko fizične oziroma pravne osebe. Ustanovitelji, ki so fizične osebe, morajo biti poslovno sposobni (Zakon o zadrukah, 2010, str. 115, 116).

1.5 Predstavitev konkurenta

Za konkurenta oziroma podjetje, s katerim primerjam zadrugo v prostoru sem izbrala Šobec d.o.o. Šobec d.o.o. gospodari s kampom Šobec, ki je v lasti Turističnega društva Lesce. Kamp Šobec je že vrsto let uvrščen med kampe najvišje kategorije. Razteza se v lepem borovem gozdu med majhnim jezerom in reko Savo Dolinko. Nahaja se tri kilometre od avtoceste Jesenice- Ljubljana, ob cesti, ki vodi iz Lesc proti Bledu. Kamp se razteza na površini petnajst hektarov in ima štiristo petdeset prostorov za kampiranje (Kamp Šobec, 2016).

1.6 Dejavnost konkurenta

Kamp Šobec nudi urejene prostore za kampiranje. V kampu so na voljo leseni bungalovi v alpskem slogu. Tudi za rekreacijo je poskrbljeno. Gostom so na voljo naravno kopališče z vodnim parkom ter igrišča za odbojko, mini golf in košarko. Ponudba gostinskih in trgovskih objektov zajema restavracijo, slaščičarno, trgovino in dva bifeja.

1.7 Pravnoorganizacijska oblika konkurenta

Konkurent je po pravnoorganizacijski obliki družba z omejeno odgovornostjo. Družba z omejeno odgovornostjo kot jo opisuje Puharič (2004, str. 100) je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Vrednost osnovnih vložkov družbenikov je lahko različna. Družbo z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.o.o.) lahko ustanovi ena ali več fizičnih oziroma pravnih oseb, ki postanejo z ustanovitvijo družbe njeni družbeniki. Družba ima lahko največ petdeset družbenikov. D.o.o. spada med kapitalske družbe.

Če primerjam zadrugo in d.o.o. vidim, da zadrugo lahko ustanovijo najmanj trije ustanovitelji, d.o.o. pa ena ali več fizičnih oziroma pravnih oseb. Vsak član zadruge mora vplačati obvezni delež v denarni obliki, ki je za vse člane zadruge enak, vrednost osnovnih vložkov družbenikov pri d.o.o. je lahko različna. Razlika je potem tudi v bilanci stanja, na strani obveznosti do virov sredstev, o čemer pišem natančneje v podpoglavju 2.2. Upravljalni sestav d.o.o. kot navaja Puharič (2004, str. 104) sestavljajo skupščina, poslovodja in v določenih primerih tudi nadzorni svet. Zadruga ima občni zbor, upravni odbor, predsednika in nadzorni odbor. Glavni cilj zadruge ni dobiček kot pri d.o.o., ampak čim večje koristi članov, ki so lastniki zadruge.

2 ANALIZA BILANCE STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu poslovnega leta (Slovenski računovodski standardi, v nadaljevanju SRS, 2006, str. 131). Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je na levi strani prikazano stanje sredstev in na desni v enakem znesku stanje obveznosti do virov sredstev.

SRS 34 (2006, str. 224) posebej za zadrugo navajajo, da bilanca stanja zadruge prikazuje sredstva in obveznosti do njihovih virov v dveh stolpcih, in sicer v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem stolpcu uresničene v enakem prejšnjem obračunskem obdobju. Lahko pa je prikazano tako, da so v prvem stolpcu uresničeni podatki v obravnavanem obračunskem obdobju, v drugem pa načrtovani za isto obdobje. Analizirala sem bilanco stanja proučevane zadruge in njenega konkurenta, kar pomeni analizo sredstev in obveznosti do njihovih virov.

2.1 Analiza sredstev

V SRS 24 (2006, str. 140) so sredstva opredeljena kot v denarni merski enoti izražene stvari, pravice in denar, s katerimi premoženjskopravno razpolaga podjetje. Sredstva so nujno potrebna za delovanje podjetja. Z njimi mora razpolagati vsako podjetje, pridobitno ali nepridobitno. Glavna značilnost sredstev je, da bodo v prihodnosti v povezavi z njimi verjetno pritekale gospodarske koristi. Sredstva so prikazana na aktivni strani bilance stanja. Sredstva sodijo med statično opredeljene gospodarske kategorije, katerih značilnost je, da jih lahko proučujemo le v izbranem trenutku.

Dolgoročna sredstva so opredeljena kot sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, ki je daljše od enega leta. Sestavljajo pa jih opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva, dolgoročne aktivne časovne razmejitve, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek.

Kratkoročna sredstva pa so opredeljena kot sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, ki je krajše od enega leta. Sestavljajo jih sredstva za prodajo, zaloge, kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve, denarna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve so v SRS 12 (2006, str. 72) opredeljene kot terjatve in druga sredstva ter obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih pojavili v letu dni in katerih nastanek je verjeten in velikost zanesljivo ocenjena. Terjatve in obveznosti se nanašajo na znane ali še neznanne pravne oziroma fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastale prave terjatve in dolgovi, s sredstvi pa so mišljeni proizvodi ali storitve, ki jih bodo bremenili.

Sredstva so viri, ki imajo zmožnost podjetju zagotavljati neke ekonomske koristi v prihodnosti. Sredstva imajo zmožnost povečanja prihodnjih denarnih pritokov in zmanjšanje denarnih odtokov v prihodnosti. Nek predmet ali pravica je lahko sredstvo, če bo v prihodnosti prinašalo ekonomske koristi (Stickney, 1996, str. 9).

Pri analizi sredstev so me zanimali deleži posameznih vrst sredstev v celotnih sredstvih, struktura posameznega dela sredstev, torej struktura kratkoročnih in dolgoročnih sredstev, spremembe v času in primerjava v prostoru, torej s konkurentom.

Iz Tabele 1 je razvidno, da so se celotna sredstva zadruga v letu 2014 povečala za 1,5 % oziroma za 8.130 evrov v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 so se povečala tako dolgoročna kot kratkoročna sredstva. Večji vpliv na povečanje celotnih sredstev imajo dolgoročna sredstva, ki so se leta 2014 povečala za 1,6 % v primerjavi s predhodnim letom. Prav tako pomembno pa je, da največji delež v celotnih sredstvih predstavljajo prav dolgoročna sredstva, in sicer 95,5 % tako v letu 2014 kot leto prej.

Tabela 1: Struktura in sprememba sredstev zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
DR sredstva	508.316	95,5	516.333	95,5	101,6
KR sredstva	23.977	4,5	24.090	4,5	100,5
KR AČR	0	0	0	0	0
SKUPAJ	532.293	100	540.423	100	101,5

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Kot vidim v Tabeli 2 so se celotna sredstva konkurenta v letu 2014 zmanjšala za 1,6 % oziroma za 38.111 evrov v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 so se zmanjšala tako dolgoročna kot kratkoročna sredstva. Zelo veliko povečanje indeksa vrednosti pa je zaslediti pri kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitvah, vendar pa le-te predstavljajo skoraj zanemarljiv delež med celotnimi sredstvi. Največji delež med celotnimi sredstvi predstavljajo kratkoročna sredstva, in sicer skoraj 98 %.

Tabela 2: Struktura in sprememba sredstev konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
DR sredstva	49.304	2	40.089	1,7	81,3
KR sredstva	2.382.479	97,9	2.340.343	97,7	98,2
KR AČR	876	0,1	14.116	0,6	1.611,4
SKUPAJ	2.432.659	100	2.394.548	100	98,4

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Pri primerjavi podatkov za zadrugo v Tabeli 1 in podatkov za konkurenta v Tabeli 2 opazim predvsem to, da ima zadruga med celotnimi sredstvi velik delež dolgoročnih sredstev, konkurent pa kratkoročnih sredstev. V zadrugi so se celotna sredstva rahlo povečala, pri konkurentu pa rahlo zmanjšala leta 2014 v primerjavi z letom 2013. Če primerjam absolutne velikosti sredstev opazim, da ima konkurent veliko več sredstev kot zadruga, in sicer v letu 2014 kar za 1.854.125 evrov več. Deleži dolgoročnih in kratkoročnih sredstev v celotnih sredstvih pa se tako v zadrugi kot pri konkurentu skoraj niso spreminjali.

2.1.1 Analiza dolgoročnih sredstev

Dolgoročna sredstva so sredstva, ki se preoblikujejo v obdobju, ki je daljše od enega leta. Sestavljajo jih neopredmetena sredstva in dolgoročne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek.

Neopredmeteno dolgoročno sredstvo je po SRS 2 (2006, str. 16) razpoznavno nedenarno sredstvo, ki praviloma fizično ne obstaja. To so nedenarna dolgoročna sredstva, ki niso otipljiva, vendar jih je mogoče določiti in jih podjetje nadzira prek svojih zakonskih pravic ali fizične hrambe. Neopredmetena sredstva zajemajo:

- dolgoročno odložene stroške razvijanja: to so stroški prenašanja ugotovitev raziskovanja ali znanja v načrt ali projekt proizvodnje novih ali bistveno izboljšanih proizvodov ali storitev, preden se začne njihovo proizvodnje oziroma opravljanje za prodajo;
- usredstvene stroške naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva: to so neopredmetena sredstva, pripoznana kot usredstveni stroški naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva na podlagi sklenjenih pogodb in ne izpolnjujejo pogojev za samostojno pripoznavanje opredmetenih osnovnih sredstev oziroma delov teh sredstev;
- naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine, kamor spadajo patenti, licence, blagovne znamke in podobne pravice;
- naložbe v dobro ime prevzetega podjetja.

Opredmeteno osnovno sredstvo po SRS 1 (2006, str. 7) je sredstvo v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene. Pričakuje se, da se bo uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju.

Ločimo tri skupine opredmetenih osnovnih sredstev:

- opredmetena osnovna sredstva v gradnji oziroma izdelavi: To je sredstvo, ki še ni usposobljeno za uporabo. Njegova vrednost se povečuje z večanjem njegove dokončnosti.
- opredmeteno osnovno sredstvo, usposobljeno za uporabo: To je sredstvo, ki ga podjetje lahko uporablja za opravljanje dejavnosti, za katero je namenjeno.
- opredmetena osnovna sredstva trajno zunaj uporabe: To so sredstva, ki so še uporabna, vendar se trajno nehalo uporabljati.

Opredmetena osnovna sredstva so dolgoročna sredstva, ki jih ima podjetje v uporabi, neposredni ali posredni, za pridobivanje prihodkov. Poleg obratov in strojev, ki se uporabljajo za proizvodnjo izdelkov pri proizvodnih podjetjih, sodijo med opredmetena osnovna sredstva tudi zemljišča, stavbe, pohištvo, računalniška oprema in motorna vozila.

Naložbena nepremičnina je po SRS 6 (2006, str. 44) opredeljena kot nepremičnina, posedovana zato, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Naložbene nepremičnine zajemajo:

- zemljišča, ki so posedovana za povečevanje dolgoročne naložbe in ne za prodajo v bližnji prihodnosti v rednem poslovanju;
- zemljišča, za katera podjetje ni določilo prihodnje uporabe;
- zgradbe v lasti ali finančnem najemu, oddane v enkratni ali večkratni poslovni najem;
- prazne zgradbe, posedovane za oddajo v enkratni ali večkratni poslovni najem.

Dolgoročna finančna naložba kot jo opredeljujejo Holmes, Sugden in Gee (2005, str. 119) je finančna naložba, ki naj bi se obdržala več kot leto dni in s katero naj se ne bi trgovalo. Med dolgoročne finančne naložbe sodijo:

- naložbe v kapital drugih podjetij: to so naložbe v kapitalske deleže, ki jih namerava podjetje imeti v posesti v obdobju, daljšem od leta dni in ne zaradi trgovanja. To so naložbe v delnice in deleže odvisnih podjetij, naložbe v delnice in deleže pridruženih podjetij in naložbe v delnice in deleže;
- naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev: to so naložbe v dana dolgoročna posojila, naložbe v odkupljene obveznice drugih podjetij ali države;
- odkupljene lastne delnice in deleži;
- naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno tržljivo blago.

Poslovne terjatve Holmes et al. (2005, str. 141) definirajo kot na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od osebe, da plača dolg, dobavi kako stvar ali opravi kako stvar. Med poslovne terjatve spadajo:

- terjatve do kupcev prodanih proizvodov ter opravljenih storitev, pa tudi osnovnih sredstev;
- terjatve do dobaviteljev za dane predujme in varščine;
- terjatve do države, na primer za vstopni davek na dodano vrednost, za plačane akontacije davkov, za priznane podpore;
- terjatve do zaposlenih, na primer za akontacije potnih stroškov, za odškodninske obremenitve;
- terjatve, ki izhajajo iz finančnih naložb in so povezane s finančnimi prihodki, na primer terjatve za obresti, deleže v dobičku, dividende.

Terjatve se glede na zapadlost v plačilo delijo na dolgoročne in kratkoročne. Dolgoročne terjatve so terjatve, ki zapadejo v plačilo v obdobju, daljšem od leta dni. Kratkoročne terjatve pa so terjatve, ki zapadejo v plačilo v obdobju, krajšem od leta dni.

Namen odloženih davkov je upoštevanje razlik med računovodskim in davčnim dobičkom. Do teh razlik prihaja pri posameznih poslovnih dogodkih, ki jih računovodska in davčna zakonodaja obravnava različno. Terjatve za odloženi davek so posebna vrsta terjatev. Gre za terjatve do države, ki se izkazujejo med dolgoročnimi terjatvami.

V naslednjih dveh tabelah sem prikazala strukturo dolgoročnih sredstev zadruga in konkurenta in spremembo v času s časovnim indeksom.

Iz Tabele 3 lahko vidim, da so se dolgoročna sredstva zadruga v letu 2014 povečala za 1,6 % oziroma za 8.017 evrov v primerjavi z letom 2013. Največji delež med dolgoročnimi sredstvi so v letu 2014 predstavljala opredmetena osnovna sredstva. Skoraj zanemarljiv delež so predstavljala neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve. V letu 2013 pa so celoten delež dolgoročnih sredstev predstavljala opredmetena osnovna sredstva.

Tabela 3: Struktura in sprememba dolgoročnih sredstev zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Neopredmetena sredstva in DR AČR	0	0	1.082	0,2	0
Opredmetena osnovna sredstva	508.316	100	515.251	99,8	101,4
DR finančne naložbe in naložbene nepremičnine	0	0	0	0	0
DR poslovne terjatve	0	0	0	0	0
Odložene terjatve za davek	0	0	0	0	0
SKUPAJ	508.316	100	516.333	100	101,6

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 4 razberem, da so se dolgoročna sredstva konkurenta v letu 2014 zmanjšala za skoraj 20 % oziroma za 9.215 evrov v primerjavi s predhodnim letom. Opazim, da celotni delež dolgoročnih sredstev predstavljajo opredmetena osnovna sredstva tako v letu 2014 kot v letu 2013. Vpliv na zmanjšanje dolgoročnih sredstev konkurenta imajo torej opredmetena osnovna sredstva, ki so se zmanjšala za skoraj 20 % v letu 2014 glede na leto 2013.

Tabela 4: Struktura in sprememba dolgoročnih sredstev konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Neopredmetena sredstva in DR AČR	0	0	0	0	0
Opredmetena osnovna sredstva	49.304	100	40.089	100	81,3
DR finančne naložbe in naložbene nepremičnine	0	0	0	0	0
DR poslovne terjatve	0	0	0	0	0
Odložene terjatve za davek	0	0	0	0	0
SKUPAJ	49.304	100	40.089	100	81,3

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabele 3 in Tabele 4 mi pove, da sta glede sestave dolgoročnih sredstev zadruga in konkurent zelo podobna. Pri obeh zelo velik delež med dolgoročnimi sredstvi predstavljajo opredmetena osnovna sredstva. V letu 2013 največji delež med opredmetenimi osnovnimi sredstvi zadruga predstavljajo opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi, v letu 2014 pa zgradbe. Za konkurenta podatki glede sestave opredmetenih osnovnih sredstev niso poznani. Zadruga ima v primerjavi s konkurentom precej več dolgoročnih sredstev.

2.1.2 Analiza kratkoročnih sredstev

Kratkoročna sredstva so sredstva, ki se v poslovnem procesu praviloma obrnejo v obdobju, ki je krajše od leta dni in katerih gospodarnost se povečuje s hitrostjo obračanja (Koletnik & Koželj, 2005, str. 146). Kratkoročna sredstva sestavljajo zaloge, kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve in denarna sredstva.

Zaloge po SRS 4 (2006, str. 33) so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljeni pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja. Zaloge razdelimo na surovine in materiale, nedokončano proizvodnjo, gotove proizvode in trgovsko blago in predujme za zaloge za izdelke v zalogah, ki jih podjetje še ni prejelo.

Kratkoročne finančne naložbe po Holmes et al. (2005, str. 153) so finančne naložbe z ročnostjo največ leto dni. To so sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izvirajo iz njih, kratkoročno povečalo svoje finančne prihodke. Med finančne naložbe spadajo:

- naložbe v kapital drugih podjetij: kupljene delnice, pridobljeni deleži in pridobljene celote kapitala;
- dana kratkoročna finančna posojila: sem ne spadajo blagovni in potrošniški krediti, ki spadajo med terjatve;
- kupljeni vrednostni papirji in lastne delnice ali deleži.

Denar je po SRS 7 (2006, str. 48) zakonsko plačilno sredstvo, ki je posrednik pri menjavi poslovnih učinkov v razmerah blagovnega gospodarstva, trga in delitve dela. Denar so :

- gotovina: denar v blagajni, v obliki bankovcev, kovancev in prejetih čekov;
- knjižni denar: denar na računih pri banki ali drugi finančni instituciji, ki se lahko uporablja za plačevanje;
- denar na poti: denar, ki se prenaša iz blagajne na ustreznemu račun pri banki ali drugi finančni instituciji in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Med denarna sredstva uvrščamo tudi denarne ustreznike. To so naložbe, ki jih je mogoče hitro pretvoriti v naprej znani znesek denarnih sredstev in pri katerih je tveganje spremembe vrednosti nepomembno. Sem lahko uvrščamo kratkoročne depozite in vloge pri bankah ter podobne naložbe, ki sicer niso namenjene vzpostavljanju naložb, ampak zagotavljanju plačilne sposobnosti. Med denarne ustreznike uvrščamo prav tako tudi takoj udenarjljive dolžniške vrednostne papirje z nizkim tveganjem, ki so uvrščeni na organizirani trg.

V Tabeli 5 vidim, da so se kratkoročna sredstva zadruga v letu 2014 povečala za 0,5 % oziroma za 113 evrov v primerjavi z letom 2013. Kratkoročna sredstva zadruga sestavljajo samo kratkoročne poslovne terjatve in denarna sredstva. Kratkoročne poslovne terjatve so se v

letu 2014 zmanjšale za dobrih 45 % v primerjavi z letom 2013. Delež kratkoročnih poslovnih terjatev v celotnih kratkoročnih sredstvih je v letu 2014 znašal nekaj več kot 30 %, v letu 2013 pa skoraj 60 %. Denarna sredstva v letu 2014 predstavljajo 67,7 % celotnih kratkoročnih sredstev in jih je za skoraj 27 odstotnih točk več kot leto prej. Denarna sredstva so se v letu 2014 povečala za 66,7 % v primerjavi z letom 2013.

Tabela 5: Struktura in sprememba kratkoročnih sredstev zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Sredstva za prodajo	0	0	0	0	0
Zaloge	0	0	0	0	0
KR finančne naložbe	0	0	0	0	0
KR poslovne terjatve	14.191	59,2	7.777	32,3	54,8
Denarna sredstva	9.786	40,8	16.313	67,7	166,7
SKUPAJ	23.977	100	24.090	100	100,5

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 6 razberem, da so se kratkoročna sredstva konkurenta v letu 2014 zmanjšala za slaba 2 % v primerjavi z letom 2013. Največji delež v celotnih kratkoročnih sredstvih v letu 2014 so predstavljale kratkoročne finančne naložbe, prav tako v letu 2013. V letu 2014 je bil delež kratkoročnih finančnih naložb kar 95 %, v letu 2013 pa za skoraj 14 odstotnih točk manj. Ostali deleži v letu 2014 so skoraj zanemarljivi. V letu 2013 je pomemben še delež denarnih sredstev, ki je znašal skoraj 17 %, v letu 2014 pa le 2 %. V letu 2014 so se kratkoročne poslovne terjatve povečale za 63,6 % v primerjavi z letom 2013. Prav tako so se v letu 2014 povečale tudi kratkoročne finančne naložbe, in sicer za 15 %.

Tabela 6: Struktura in sprememba kratkoročnih sredstev konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Sredstva za prodajo	0	0	0	0	0
Zaloge	3.264	0,2	1.094	0	0
KR finančne naložbe	1.934.416	81,2	2.223.518	95	114,9
KR poslovne terjatve	42.984	1,8	70.335	3	163,6
Denarna sredstva	401.815	16,8	45.396	2	11,3
SKUPAJ	2.382.479	100	2.340.343	100	98,2

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov v Tabeli 5 in Tabeli 6 pove, da ima konkurent veliko kratkoročnih sredstev. Pri konkurentu sem tudi že ugotovila, da kratkoročna sredstva predstavljajo skoraj njegova celotna sredstva. Opaziti je, da zadruga nima kratkoročnih finančnih naložb, konkurent pa jih ima veliko, skoraj celoten delež kratkoročnih sredstev. Zadruga ima velik delež denarnih sredstev in jih je v letu 2014 še povečala v primerjavi z letom 2013. Seveda je pomembno, da so navedeni podatki pridobljeni iz bilance stanja, ki pa je narejena na določen dan, zadnji dan v letu.

2.2 Analiza obveznosti do virov sredstev

SRS 24 (2006, str. 140) opredeljujejo obveznosti do virov sredstev kot obveznosti, ki temeljijo na pravno zasnovanem razmerju podjetja do virov sredstev, s katerimi se podjetje financira. Turk (2003, str. 239, 240) opredeli vire sredstev kot pravne in fizične osebe, ki gospodarski

družbi s svojimi finančnimi naložbami, dobavami ali na druge načine omogočajo sredstva. To pomeni, da viri sredstev niso samo vlagatelji kapitala in tisti, ki gospodarski družbi dajejo posojila. Pomembni so tudi dobavitelji materiala in storitev, ki se pojavljajo pri poslovanju podjetja in do katerih ima gospodarska družba sprotne obveznosti. Nadalje so tu zaposlenci, do katerih se pojavijo obveznosti za še neizplačane plače. Potem država, ki je udeležena pri delitvi dobička z davkom in do katere obstajajo obveznosti.

Do vseh naštetih virov sredstev ima gospodarska družba obveznosti. Nekatere od teh obveznosti je potrebno poravnati takoj, nekatere v kratkem roku, nekatere v dolgem roku, le obveznosti do lastnikov, to je prinašalcev kapitala, so praviloma trajne. To pomeni, da so vsa sredstva podjetja, pridobljena hkrati z obveznostmi do drugih, vračljiva, le tista sredstva pridobljena s kapitalom, so praviloma stalna.

Med obveznosti do virov sredstev spadajo kapital, rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve, dolgoročne finančne in poslovne obveznosti, kratkoročne finančne in poslovne obveznosti ter kratkoročne pasivne časovne razmejitve.

Celotni kapital podjetja je v SRS 8 (2006, str. 51) opredeljen kot njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha delovati. Velikost kapitala se popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in lastni poslovni deleži ter izplačila. Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, presežek iz prevrednotenja in prehodno še ne razdeljeni čisti dobiček ali še ne poravnana čista izguba poslovnega leta.

Kapital zadruga po SRS 34 (2006, str. 226) sestavljajo nerazdeljivi združni kapital, deleži članov zadruga, kapitalske rezerve, preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, presežek iz prevrednotenja, nerazporejeni čisti dobiček ali neporavnana čista izguba v poslovnem letu in drugi morebitni skladi, oblikovani v skladu z združnimi pravili.

Nerazdeljivi združni kapital je trajni poslovni sklad zadruga. To je nedeljivo čisto premoženje zadruga, za katero se smiselno uporabljajo predpisi o lastninski pravici. Namenjen je izključno za financiranje skupnega poslovanja zadruga in njenih članov. Sredstev iz tega sklada ni mogoče razdeliti niti ob likvidaciji zadruga ali njenem stečaju niti ob prenehanju zadruga. Deleži članov zadruga so del njenega kapitala. Vsak član zadruga mora ob vstopu vanjo vpisati in vplačati določen del kapitala, in sicer najmanj en delež, katerega velikost samostojno določijo člani po združnih pravilih.

Celotni kapital podjetja po SRS 8 (2006, str. 51), kamor spada d.o.o., kar je po pravnoorganizacijski obliki konkurent, sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, presežek iz prevrednotenja in nerazdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega leta. Razlika med sestavo kapitala pri zadrugi in d.o.o. je le v eni postavki, in sicer, da ima zadruga združni kapital, d.o.o. pa vpoklicani kapital. Pri d.o.o. je osnovni kapital sestavljen iz osnovnih vložkov družbenikov. Vrednost osnovnih vložkov je lahko različna (Puharič, 2004, str. 100).

Dolgoročna rezervacija je sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere poravnava bo po pričakovanju čez več kot leto povzročila odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Dolgoročne rezervacije zajemajo dolgoročno odložene prihodke. To so zneski

prihodkov, ki ob nastanku v poslovnem izidu še niso upoštevani, ampak bodo v njem upoštevani v obdobju, daljšem od leta dni. Potem dolgoročno vnaprej vračunane stroške, torej zneske stroškov, ki so že razporejeni po poslovnih učinkih kot stroškovnih nosilcih, čeprav bodo nastali v obdobju, daljšem od leta dni. Nadalje pa še dolgoročno vnaprej vračunane odhodke. To so zneski odhodkov, ki so že upoštevani v poslovnem izidu, čeprav bodo nastali v obdobju, daljšem od leta dni.

Pasivne časovne razmejitve kot jih navajajo Hočevar, Igličar in Zaman (2000, str. 69, 70) obsegajo vnaprej vračunane stroške, torej stroške, ki so že razporejeni po poslovnih učinkih, čeprav dejansko še niso nastali. To so kot primer vnaprej obračunani stroški popravil, vzdrževanja. Pasivne časovne razmejitve vključujejo še kratkoročno odložene prihodke, torej prihodke, ki še niso upoštevani pri oblikovanju poslovnega izida.

Iz Tabele 7 je razvidno, da so se celotne obveznosti do virov sredstev zadruga v letu 2014 povečale za 1,5 % v primerjavi z letom 2013. Kapital se je v letu 2014 povečal za 2,6 % oziroma za 13.455 evrov v primerjavi z letom 2013. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti pa so se v letu 2014 zmanjšale za 46,3 % v primerjavi z letom 2013. Vendar kratkoročne finančne in poslovne obveznosti predstavljajo v letu 2014 samo 1,1 % med celotnimi obveznostmi do virov sredstev, kapital pa 98,9 % .

Tabela 7: Struktura in sprememba obveznosti do virov zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	520.804	97,8	534.259	98,9	102,6
Rezervacije in DR PČR	0	0	0	0	0
DR finančne in poslovne obveznosti	0	0	0	0	0
KR finančne in poslovne obveznosti	11.489	2,2	6.164	1,1	53,7
KR PČR	0	0	0	0	0
SKUPAJ	532.293	100	540.423	100	101,5

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 8 opazim, da so se pri konkurentu v letu 2014 celotne obveznosti do virov sredstev zmanjšale za 1,6 % v primerjavi z letom prej. Kapital se v letu 2014 skoraj ni spremenil, saj se je povečal samo za 0,7 %. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti pa so se v letu 2014 zmanjšale za skoraj 24 % v primerjavi z letom 2013. Kapital je v strukturi obveznosti do virov v letu 2014 predstavljal 96,3 %, kratkoročne finančne in poslovne obveznosti pa le 3,7 %.

Tabela 8: Struktura in sprememba obveznosti do virov konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/ 2013
Kapital	2.288.686	94,1	2.305.665	96,3	100,7
Rezervacije in DR PČR	0	0	0	0	0
DR finančne in poslovne obveznosti	0	0	0	0	0
KR finančne in poslovne obveznosti	116.794	4,8	88.883	3,7	76,1
KR PČR	27.179	1,1	0	0	0
SKUPAJ	2.432.659	100	2.394.548	100	98,4

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabele 7 in Tabele 8 mi pokaže, da so se pri zadrugi v letu 2014 malo povečale obveznosti do virov, pri konkurentu pa za malo zmanjšale. Pri obeh največji delež v celotnih obveznostih do virov sredstev predstavlja kapital, in sicer pri zadrugi v letu 2014 98,9 %, pri konkurentu pa 96,3 %. Pri obeh majhen delež predstavljajo še kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, drugih deležev pa v letu 2014 ni zaslediti ne pri zadrugi, ne pri konkurentu.

Za ocenjevanje strukture obveznosti do virov sredstev se poslužujemo izračunavanja stopnje kapitalizacije in stopnje zadolženosti, kar sledi v 6. poglavju. Stopnjo kapitalizacije opredeljujemo kot razmerje med lastnimi in celotnimi viri financiranja in nam pove, koliko lastnih virov ima podjetje v celotnih virih financiranja. Stopnjo zadolženosti pa izražamo kot razmerje med tujimi in celotnimi viri financiranja in nam pove delež tujih virov v celotnih virih financiranja (Pučko, 2004, str. 129).

3 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto (SRS, 2006, str. 225).

Turk, Kavčič, Kokotec- Novak, Koželj in Odar (2004, str. 460, 461) navajajo, da je izkaz poslovnega izida povzetek učinkovitosti in uspešnosti delovanja podjetja v obračunskem obdobju. Doseženi dobiček naj bi bil najboljša napoved prihodnjih zaslužkov. Izkaz poslovnega izida naj bi tudi omogočal posojilodajalcu vpogled v posojilojemalčevo zmožnost ustvariti prihodnje denarne tokove za vračilo posojila.

SRS 34 (2006, str. 224) navajajo, da izkaz poslovnega izida zadruga prikazuje zneske v dveh stolpcih. V prvem stolpcu prikazuje uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem uresničene v enakem prejšnjem obračunskem obdobju. Lahko pa v prvem stolpcu uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem načrtovane za isto obdobje.

Poslovni izid ali poslovni rezultat podjetja je razlika med prodajno vrednostjo ali prihodki in med zanjo potrebnimi stroški. Razlika je dobiček, kadar je pozitivna in izguba, kadar je negativna. Podjetje je uspešno, če ustvarja dobiček in neuspešno, če ima izgubo. Večja kot je razlika med prihodki in stroški, bolj je podjetje uspešno. Ugotavljanje uspeha je zelo pomembno, saj kaže na delo v podjetju, omogoči popravljanje posledic in preprečevanje vzrokov, ki bi vodili v neuspešnost.

Turk et al. (2004, str. 366, 367) navajajo temeljne in druge vrste poslovnega izida. Temeljne vrste poslovnega izida so:

- poslovni izid (dobiček ali izguba) iz prodaje;
- poslovni izid (dobiček ali izguba) iz celotnega poslovanja;
- poslovni izid (dobiček ali izguba) iz rednega delovanja;
- celotni poslovni izid po odbitku poravnave izgube iz prejšnji let;
- celotni poslovni izid po odbitku prevrednotovalnega popravka poslovnega izida;
- čisti poslovni izid (čisti dobiček ali čista izguba).

Pri analizi izkaza poslovnega izida sem najprej naredila analizo prihodkov, ki jih sestavljajo poslovni, finančni in drugi prihodki. Potem sem analizirala stroške in odhodke in na koncu še poslovni izid.

3.1 Analiza prihodkov

Prihodki po SRS 18 (2006, str. 101) so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave). Prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Pučko in Rozman (2000, str. 218) opredeljujeta prihodke kot prodajno vrednost proizvodov in storitev v enem letu, ki jih podjetje ustvari s svojim poslovanjem. Tako prihodki predstavljajo zmnožek količin proizvodov in storitev in njihovih prodajnih cen, če pa jih ne moremo izraziti količinsko ali pa to ni običajno, pa predstavljajo kar neposredno prodajno vrednost. Te prihodke od prodaje poimenujemo tudi poslovni prihodki, saj so vedno in tesno povezani s poslovanjem. Poleg poslovnih prihodkov pa podjetje ustvarja tudi prihodke od financiranja oziroma finančne prihodke. Slednji nastajajo v zvezi s finančnim delovanjem podjetja. Poslovni in finančni prihodki so redni prihodki. Poleg teh pa poznamo še izredne prihodke, ki nastajajo kot posledica neobičajnih dejavnosti ali dogodkov podjetja.

Prihodki od poslovanja kot jih sistematizira Turk (2003, str. 179) so:

- prihodki od prodaje proizvodov in storitev;
 - prihodki od prodaje proizvodov in storitev nepovezanim gospodarskim družbam;
 - prihodki od prodaje proizvodov in storitev povezanim gospodarskim družbam;
 - prihodki od prenosa proizvodov in storitev med osnovna sredstva iste družbe;
- prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala;
- prihodki od pomoči, podpor, povračil, nadomestil, premij in podobnega.

Prihodki od financiranja po Turkovi sistematizaciji (2003, str. 180) so prihodki od prejetih deležev v poslovnem izidu, prihodki od prejetih obresti in revalorizacijski presežek.

Čisti prihodki od prodaje so prodajne vrednosti prodanih količin, zmanjšane za popuste ob prodaji ali pozneje in za vrednost vrnjenih količin.

Usredstveni lastni izdelki in storitve so izdelki ali storitve, ki jih ustvari oziroma opravi organizacija in jih nato zajame med svoja opredmetena osnovna sredstva ali neopredmetena dolgoročna sredstva.

Tabela 9 pokaže, da so se celotni poslovni prihodki zadruga v letu 2014 zmanjšali za 1,7 % v primerjavi z letom 2013 oziroma za 1.819 evrov. Celoten delež med poslovnimi prihodki zadruga predstavljajo čisti prihodki od prodaje, tako v letu 2014 kot v letu 2013.

Tabela 9: Struktura in sprememba poslovnih prihodkov zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti prihodki od prodaje	109.066	100	107.247	100	98,3
Usredstveni lastni proizvodi in storitve	0	0	0	0	0
Drugi poslovni prihodki	0	0	0	0	0
SKUPAJ	109.066	100	107.247	100	98,3

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 10 je razvidno, da so se pri konkurentu poslovni prihodki v letu 2014 zmanjšali za 19 % oziroma za 197.442 evrov v primerjavi z letom prej. Pri konkurentu prav tako kot pri zadrugi celoten delež med poslovnimi prihodki pripada čistim prihodkom od prodaje.

Tabela 10: Struktura in sprememba poslovnih prihodkov konkurenta

V EUR	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti prihodki od prodaje	1.040.965	100	843.523	100	81
Usredstveni lastni proizvodi in storitve	0	0	0	0	0
Drugi poslovni prihodki	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1.040.965	100	843.523	100	81

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava Tabele 9 in Tabele 10 pokaže, da so pri obeh poslovni prihodki oziroma čisti prihodki od prodaje v letu 2014 padli v primerjavi z letom 2013. Pri konkurentu je sicer ta upad mnogo večji kot pri zadrugi.

Iz tabele 11 je razvidno, da so se celotni prihodki zadruge v letu 2014 zmanjšali za 5,3 % v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 skoraj celotni delež med celotnimi prihodki predstavljajo poslovni prihodki, manj kot 1 % delež predstavljajo drugi prihodki.

Tabela 11: Struktura in sprememba celotnih prihodkov zadruge

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni prihodki	109.066	96	107.247	99,7	98,3
Finančni prihodki	3	0	3	0	0
Drugi prihodki	4.502	4	303	0,3	6,7
SKUPAJ	113.571	100	107.553	100	94,7

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Pri konkurentu v Tabeli 12 opazim, da so se njegovi celotni prihodki v letu 2014 zmanjšali za 17,1 %. Največ so k temu zmanjšanju pripomogla zmanjšanja tako poslovnih kot finančnih prihodkov. Največji delež v celotnih prihodkih sicer predstavljajo poslovni prihodki, in sicer v letu 2014 91,1 % , v letu 2013 pa še za 2,2 odstotni točki več. Pri drugih prihodkih opazimo veliko povečanje, vendar je njihov delež v celotnih prihodkih zelo majhen.

Tabela 12: Struktura in sprememba celotnih prihodkov konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni prihodki	1.040.965	93,3	843.523	91,1	81
Finančni prihodki	67.350	6	53.160	5,7	78,9
Drugi prihodki	7.704	0,7	29.134	3,2	378,2
SKUPAJ	1.116.019	100	925.817	100	82,9

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Iz primerjave podatkov v Tabelah 11 in 12 opazim, da so se celotni prihodki zmanjšali v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 tako pri zadrugi kot pri konkurentu. Pri zadrugi je bilo to

zmanjšanje 5,3 %, pri konkurentu pa 17,1 %. Pri obeh je zaznati upad poslovnih prihodkov, pri zadrugi je upad 1,7 %, pri konkurentu pa celo 19 %.

3.2 Analiza stroškov

Pučko in Rozman (2000, str. 90) opredeljujeta stroške kot z nabavnimi cenami ovrednotene potroške prvin poslovnega procesa. To pomeni, da so stroški cenovno izraženi potroški delovnih sredstev, delovnih predmetov, delovne sile in tujih sprotnih storitev, ki nastajajo pri reprodukcijskem procesu v podjetju. Torej gre za v denarju ovrednoteno porabo vseh poslovnih prvin, ki nastaja v zvezi z opravljanjem dejavnosti podjetja in ki je za opravljanje te dejavnosti nujna in potrebna.

Poslovni odhodki kot navajajo SRS 17 (2006, str. 96) so v načelu enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečanim za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, ter zmanjšanim za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje.

Iz Tabele 13 je razvidno, da so se stroški zadruga v letu 2014 zmanjšali za skoraj 5 % v primerjavi z letom 2013. K temu je pripomoglo zmanjšanje stroškov blaga, materiala in storitev, ki so se zmanjšali za 8,2 %, predstavljajo pa 74,6 % delež med celotnimi stroški v letu 2014. Delež stroškov blaga, materiala in storitev se je sicer zmanjšal za 2,1 odstotne točke v letu 2014 v primerjavi z letom prej. Odpisi vrednosti so v letu 2014 narasli za 4,4 %, drugi poslovni odhodki pa so se zmanjšali za 18,8 % v primerjavi s predhodnim letom. Opazim, da med stroški ni stroškov dela, saj zadruga nima redno zaposlenih. Ker pri zadrugi ni bilo ne povečanja in ne zmanjšanja zalog, saj sploh nima zalog, ker opravlja samo storitve, so poslovni odhodki kar enaki stroškom.

Tabela 13: Struktura in sprememba stroškov zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Stroški blaga, materiala in storitev	74.701	76,7	68.546	74,6	91,8
Stroški dela	0	0	0	0	0
Odpisi vrednosti	21.298	21,9	22.239	24,2	104,4
Drugi poslovni odhodki	1.413	1,4	1.148	1,2	81,2
Skupaj stroški	97.412	100	92.933	100	95,4
Skupaj poslovni odhodki	97.412	100	91.933	100	95,4

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 14 razberem, da so se pri konkurentu stroški povečali za 19,5 % v letu 2014 v primerjavi z letom 2013. Največ so k temu pripomogli stroški blaga, materiala in storitev, ki so se povečali za 26,3 %. Delež stroškov blaga, materiala in storitev med celotnimi stroški sicer predstavlja 83,8 % v letu 2014, v letu 2013 pa za 4,6 odstotne točke manj. Stroški dela so se zmanjšali za 3,3 %, odpisi vrednosti pa za 30,1 %. Stroški dela sicer predstavljajo 14,6 % delež celotnih stroškov v letu 2014, v letu prej pa je bil ta delež še za 3,5 odstotne točke večji. Tudi konkurent nima spremembe zalog oziroma sploh nima zalog, ker tudi on opravlja samo storitve, zato so poslovni odhodki enaki stroškom.

Tabela 14: Struktura in sprememba stroškov konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Stroški blaga, materiala in storitev	600.311	79,2	758.161	83,8	126,3
Stroški dela	136.691	18,1	132.204	14,6	96,7
Odpisi vrednosti	20.020	2,6	14.013	1,5	69,9
Drugi poslovni odhodki	703	0,1	1.037	0,1	147,5
Skupaj stroški	757.725	100	905.415	100	119,5
Skupaj poslovni odhodki	757.725	100	905.415	100	119,5

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Ko primerjam podatke v Tabeli 13 in v Tabeli 14 opazim, da so se pri zadrugi stroški in poslovni odhodki v letu 2014 zmanjšali v primerjavi z letom 2013 in sicer za slabih 5 %. Pri konkurentu pa so stroški in poslovni odhodki v letu 2014 narasli skoraj za 20 % v primerjavi z letom 2013. Pri obeh največji delež med stroški zavzemajo stroški blaga, materiala in storitev. Slednji so se pri zadrugi v letu 2014 zmanjšali za dobrih 8 %, pri konkurentu pa povečali za dobrih 26 %. Največja razlika je pri stroških dela, ki jih pri zadrugi ni. Pri konkurentu stroški dela v letu 2014 predstavljajo 14,6 % in so se v primerjavi z letom 2013 celo zmanjšali za 3,5 odstotne točke.

3.3 Analiza odhodkov

Odhodki so v SRS 17 (2006, str. 96) opredeljeni kot zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanj sredstev ali povečanj dolgov. Pučko in Rozman (2000, str. 223–228) opredeljujeta odhodke kot stroške, ki se nanašajo na v obdobju prodano količino proizvodov in storitev. Stroški za prodane proizvode in storitve ne nastanejo nujno v istem obdobju.

Odhodke prav tako kot prihodke delimo na poslovne, finančne in izredne. Poslovne odhodke delimo v materialne stroške, amortizacijo, bruto osebne dohodke in nabavno vrednost prodanega trgovskega blaga. Odhodki od financiranja so obresti in drugi odhodki. Podjetje obračuna obresti od posojil in kreditov, ki jih prejme od drugih podjetij. Med izredne odhodke štejemo odhodke zaradi zmanjšanja sredstev ali zaradi povečanja obveznosti do virov sredstev.

Odhodke iz poslovanja Turk (2003, str. 188, 189) sistematizira tako:

- odhodki za prodajo proizvodov in storitev;
 - odhodki za prodajo proizvodov in storitev nepovezanim gospodarskim družbam;
 - odhodki za prodajo proizvodov in storitev povezanim gospodarskim družbam;
 - odhodki za prenos proizvodov in storitev med osnovna sredstva iste družbe;
- odhodki za prodajo trgovskega blaga in materiala;
- odhodki v zvezi z odpisi osnovnih in obratnih sredstev.

Odhodke iz financiranja po Turku (2003, str. 189) razdelimo na dane obresti, odhodke v zvezi z odpisi finančnih naložb in revalorizacijski primanjkljaj.

Podatki v Tabeli 15 kažejo, da so se odhodki zadruga v letu 2014 zmanjšali za 5,7 % v primerjavi z letom prej. Največji delež med odhodki imajo poslovni odhodki, ki so v obeh letih predstavljali skoraj celoto. Nekaj je bilo tudi drugih odhodkov v obeh letih, ampak je delež zanemarljiv. V letu 2014 je bilo tudi nekaj finančnih odhodkov, vendar zanemarljiv delež v celotnih odhodkih.

Tabela 15: Struktura in sprememba odhodkov zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni odhodki	97.412	99,8	91.933	99,9	94,3
Finančni odhodki	0	0	39	0	-
Drugi odhodki	111	0,1	8	0	7,2
Skupaj odhodki	97.523	100	91.980	100	94,3

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 16 je razvidno, da je konkurent imel v letu 2014 za 19,4 % večje odhodke kot v letu 2013. Poslovni odhodki, ki predstavljajo skoraj celotni delež med odhodki so se povečali za skoraj enako. Tako v letu 2014 kot v letu 2013 je imel konkurent tudi nekaj finančni odhodkov in drugih odhodkov, vendar je njihov delež v celotnih odhodkih zanemarljiv.

Tabela 16: Struktura in sprememba odhodkov konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni odhodki	757.725	99,9	905.415	99,9	119,5
Finančni odhodki	105	0	2	0	1,9
Drugi odhodki	752	0,1	179	0	23,8
Skupaj odhodki	758.582	100	905.596	100	119,4

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov za zadrugo v Tabeli 15 in konkurenta v Tabeli 16 pokaže, da je imela zadruga v letu 2014 za dobrih 5 % nižje odhodke kot v letu 2013. Največji vpliv na to so imeli poslovni odhodki, ki so se zmanjšali za enako kot celotni odhodki in predstavljajo tudi največji delež med celotnimi odhodki. Pri konkurentu so se celotni odhodki v letu 2014 povečali za skoraj 20 % glede na leto 2013. Tudi pri konkurentu so imeli največji vpliv na to poslovni odhodki.

3.4 Analiza poslovnega izida

Poslovni izid iz poslovanja je razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. Poslovni izid iz rednega delovanja je razlika med seštevkom poslovnih prihodkov in finančnih prihodkov ter seštevkom poslovnih odhodkov in finančnih odhodkov. Celotni poslovni izid je razlika med seštevkom vseh prihodkov in seštevkom vseh odhodkov, med katerimi ni zneskov za poravnavo izgube iz prejšnjih let.

Iz Tabele 17, v kateri so podatki za zadrugo je razvidno, da je v letu 2014 izid iz poslovanja znašal 15.314 evrov, v letu 2013 pa 11.654 evrov, torej se je v letu 2014 povečal za dobrih 31 % v primerjavi z letom 2013. Poslovni prihodki so se v letu 2014 zmanjšali, prav tako so se zmanjšali tudi poslovni odhodki. Izid iz financiranja je zanemarljiv v letu 2013, v letu 2014 pa je negativen, vendar gre za zanemarljive zneske. Izid iz rednega delovanja je bil tako v letu 2014 večji za dobrih 31 % v primerjavi z letom 2013. Izid izven rednega delovanja v letu 2014 je skoraj zanemarljiv, v letu 2013 pa je znašal 4.391 evrov. Celotni poslovni izid se je v letu 2014 zmanjšal za 3 % glede na leto prej, kljub temu, da je bil izid iz rednega delovanja večji za dobrih 30 %, je imel vpliv na to zmanjšanje slabši izid izven rednega delovanja, ki je bil manjši za dobrih 90 %.

Tabela 17: Struktura in sprememba poslovnega izida zadruga

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni prihodki	109.066	100	107.247	100	98,3
Poslovni odhodki	97.412	89,3	91.933	85,7	94,4
Izid iz poslovanja	11.654	10,6	15.314	14,2	131,4
Finančni prihodki	3	0	3	0	100
Finančni odhodki	0	-	39	0	-
Izid iz financiranja	3	0	-36	0	-
Izid iz rednega delovanja	11.657	10,7	15.278	14,2	131,1
Drugi prihodki	4.502	4,1	303	0,3	6,7
Drugi odhodki	111	0,1	8	0	7,2
Izid izven rednega delovanja	4.391	4,0	295	0,3	6,7
Celotni poslovni izid	16.048	14,7	15.573	14,5	97

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Pri konkurentu kot je razvidno iz Tabele 18, je bil izid iz poslovanja v letu 2014 negativen, v letu 2013 pa je znašal 283.240 evrov. V letu 2014 so imeli na negativen izid iz poslovanja vpliv tako poslovni prihodki, ki so se zmanjšali, kot poslovni odhodki, ki so se povečali. Iz izkaza poslovnega izida vidim, da so se izmed poslovnih odhodkov najbolj povečali stroški storitev. Izid iz financiranja je bil v letu 2014 manjši za 21 % glede na leto prej. V letu 2014 so bili finančni prihodki precej nižji kot leta 2013 in sicer za dobrih 21 %. Izid iz poslovanja v letu 2014 je bil negativen in čeprav je bil izid iz financiranja pozitiven, je izid iz rednega delovanja tudi negativen. Nekaj je bilo tudi drugih prihodkov in drugih odhodkov in tako nekaj izida izven rednega delovanja, ki je pripomogel k temu, da je bil v letu 2014 celotni poslovni izid pozitiven. Celotni poslovni izid je v letu 2014 znašal 20.221 evrov in je za 94,3 % nižji kot v letu 2013, ko je znašal 357.437 evrov.

Tabela 18: Struktura in sprememba poslovnega izida konkurenta

V evrih	2013	%	2014	%	Indeks vrednosti 2014/2013
Poslovni prihodki	1.040.965	100	843.523	100	81
Poslovni odhodki	757.725	72,8	905.415	107,4	119,5
Izid iz poslovanja	283.240	27,2	-61.892	-	-
Finančni prihodki	67.350	6,5	53.160	6,3	78,9
Finančni odhodki	105	0	2	0	1,9
Izid iz financiranja	67.245	6,5	53.158	6,3	79
Izid iz rednega delovanja	350.485	33,7	-8.734	-	-
Drugi prihodki	7.704	0,7	29.134	3,4	378,2
Drugi odhodki	752	0,1	179	0	23,8
Izid izven rednega delovanja	6.952	0,6	28.955	3,4	416,5
Celotni poslovni izid	357.437	34,3	20.221	2,4	5,7

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabele 17 in Tabele 18 pokaže, da je zadruga imela v letu 2014 pozitiven izid iz poslovanja, negativen izid iz financiranja, pozitiven izid izven rednega delovanja in pozitiven celotni poslovni izid. Pri konkurentu pa je v letu 2014 negativen izid iz poslovanja, pozitiven izid iz financiranja, pozitiven izid izven rednega delovanja ter na koncu tudi pozitiven celotni poslovni izid, čeprav precej slabši kot v letu 2013.

4 KAZALNIKI OBRAČANJA

Kazalniki obračanja nam pokažejo, kako učinkovito podjetje upravlja s svojimi sredstvi. Hitreje kot uspe podjetje obrniti svoja sredstva, manj virov financiranja potrebuje za isti obseg poslovanja. Značilnost teh kazalnikov je, da primerjamo dinamično opredeljene kategorije s statično opredeljenimi kategorijami. To zahteva izračun povprečja statično opredeljenih kategorij, ki velja v obdobju, na katero se nanašajo z njimi primerjane dinamično opredeljene kategorije.

Izračunala sem kazalnik obračanja celotnih sredstev in kazalnik obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev. Poleg tega pa sem izračunala se dneve vezave kratkoročnih poslovnih terjatev.

4.1 Obračanje celotnih sredstev

Sredstva sodijo med statično opredeljene gospodarske kategorije, katerih značilnost je, da jih lahko proučujemo le v izbranem trenutku. Pri koeficientu obračanja celotnih sredstev sredstva primerjamo s celotnimi prihodki, ki so dinamično opredeljena gospodarska kategorija. Zaradi tega razloga moramo izračunati povprečno stanje sredstev.

$$\text{obračanje sredstev} = \frac{\text{celotni prihodki}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (1)$$

Kazalnik obračanja celotnih sredstev nam pove, kolikokrat se obrnejo celotna sredstva podjetja v določenem obdobju, običajno v enem letu. Izračunamo ga kot kvocient med celotnimi prihodki in povprečnimi sredstvi kot je razvidno iz enačbe (1). Večja vrednost kazalnika kaže bolj učinkovito upravljanje s sredstvi podjetja (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 5). Kot vemo, se dolgoročna sredstva običajno obrnejo manj kot enkrat v letu, kratkoročna pa več kot enkrat v letu.

Iz Tabele 19 vidim, da je koeficient obračanja celotnih sredstev zadruga v letu 2014 znašal 0,20, v letu prej pa 0,21. V letu 2014 se je koeficient obračanja celotnih sredstev zmanjšal za skoraj 5 % v primerjavi z letom 2013. Celotna sredstva so se torej v letu 2014 obrnila 0,20-krat. To pomeni, da je bilo z enim evrom sredstev v letu 2014 v povprečju ustvarjenih 0,20 evra prihodkov.

Tabela 19: Obračanje celotnih sredstev zadruga

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Celotni prihodki		113.571	107.553	94,7
Sredstva	519.625	532.293	540.423	101,5
Obračanje sredstev		0,21	0,20	95,2

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Koeficient obračanja celotnih sredstev, kot je razvidno iz Tabele 20, je pri konkurentu v letu 2014 znašal 0,38, v letu 2013 pa 0,47. Koeficient se je torej v letu 2014 zmanjšal za 19,2 % v primerjavi z letom 2013. Celotna sredstva so se v letu 2014 obrnila 0,38-krat. To pomeni, da je bilo z enim evrom sredstev v letu 2014 v povprečju ustvarjenih 0,38 evra prihodkov.

Tabela 20: Obračanje celotnih sredstev konkurenta

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Celotni prihodki		1.116.019	925.817	82,9
Sredstva	2.300.025	2.432.659	2.394.548	98,4
Obračanje sredstev		0,47	0,38	80,8

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov v Tabeli 19 in Tabeli 20 mi pokaže, da ima konkurent v obeh letih precej višji koeficient obračanja celotnih sredstev. To pomeni, da je konkurent boljše obračal sredstva oziroma z enim evrom sredstev je ustvaril več prihodkov kot zadruga. Tako pri zadrugi kot konkurentu pa je v letu 2014 opaziti padec koeficienta v primerjavi z letom prej. Oba pa imata kazalnik manjši od 1, kar pomeni, da se celotna sredstva obrnejo manj kot enkrat na leto.

4.2 Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev

Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev izračunamo kot kvocient med čistimi prihodki od prodaje in povprečnim stanjem kratkoročnih poslovnih terjatev kot je razvidno iz enačbe (2).

$$\text{obračanje kratkoročnih posl. terjatev} = \frac{\text{čisti prihodki od prodaje}}{\text{povprečno stanje kratkoročnih poslovnih terjatev}} \quad (2)$$

Kazalnik obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev nam pove, kolikokrat se obrnejo terjatve v časovnem obdobju (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 9).

$$\text{dnevi vezave} = \frac{365 \text{ dni}}{\text{obračanje terjatev}} \quad (3)$$

Dneve vezave pa izračunamo kot kvocient med 365 dnevi in obračanjem kratkoročnih poslovnih terjatev, kot je razvidno iz enačbe (3). Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih terjatev so kazalnik, ki nam pove, koliko dni so v povprečju vezane terjatve, torej v koliko dneh nam kupci v povprečju plačujejo (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 9).

Iz Tabele 21 vidim, da je koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev pri zadrugi v letu 2014 znašal 9,76, v letu 2013 pa 9,09. To pomeni, da se je koeficient v letu 2014 zvišal za dobrih 7 % v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 so se torej kratkoročne poslovne terjatve obrnile 9,76- krat, torej malo hitreje kot v letu prej. Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih terjatev v letu 2014 so znašali 37, v letu 2013 pa 40 dni. V letu 2014 so torej uporabniki storitev zadruge v povprečju plačevali v 37 dneh, kar je 3 dni prej kot prejšnje leto.

Tabela 21: Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev zadruge

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti prihodki od prodaje		109.066	107.247	98,3
Kr. poslovne terjatve	9.809	14.191	7.777	54,8
Obračanje kr.terjatev		9,09	9,76	107,4
Dnevi vezave kr.terjatev		40	37	

Vir podatkov: Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev pri konkurentu, kot vidim v tabeli 22, je v letu 2014 znašal 14,89, leto prej pa 26,02. Koeficient se je v letu 2014 znižal za 42,7 % v primerjavi s predhodnim letom. V letu 2014 so se kratkoročne poslovne terjatve obrnile 14,89-

krat, v letu prej pa 26,02-krat. Kazalnik se je precej zmanjšal, kar je neugodno za podjetje. Razlog je lahko v tem, da kupci počasneje poravnava svoje obveznosti ali pa je podjetje podaljšalo plačilne roke. Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih terjatev so v letu 2014 precej daljši kot v letu 2013. V letu 2013 so bili 14, v letu 2014 pa kar 24 dni. V letu 2014 so torej bile poslovne terjatve v povprečju plačane v 24 dneh.

Tabela 22: Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev konkurenta

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti prihodki od prodaje		1.040.965	843.523	81
Kr.poslovne terjatve	37.034	42.984	70.335	163,6
Obračanje kr.terjatev		26,02	14,89	57,3
Dnevi vezave kr.terjatev		14	24	

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov za zadrugo iz Tabele 21 in konkurenta iz Tabele 22 mi pove, da ima zadruga precej nižje koeficiente obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev kot konkurent. To pomeni, da se pri zadrugi kratkoročne poslovne terjatve obračajo precej počasneje kot pri konkurentu. Tudi dnevi vezave so pri zadrugi precej daljši kot pri konkurentu. Gostje kampa zadrugi počasneje poravnava svoje obveznosti kot gostje pri konkurentu in to je neugodno za zadrugo. Pri zadrugi so problematični domači pavšalni gostje, ki plačujejo z veliko zamudo.

5 KAZALNIKI LIKVIDNOSTI

Likvidnost pomeni, da ima podjetje na voljo dovolj likvidnih sredstev, da pokrije vse zapadle obveznosti, zato je likvidnost bistvenega pomena za preživetje podjetja (Atrill & McLaney, 2001, str. 142).

Turk (2014, str. 175, 176) pojasnjuje, da je izraz likvidnost v praksi uporabljen za označevanje več različnih pojmov. Likvidnost sredstev je sposobnost sredstev za preoblikovanje iz obstoječe oblike v kako drugo obliko, na koncu pa iz stvari ali pravic v denar. Na primer material se lahko preoblikuje v proizvod, proizvod se lahko preoblikuje v terjatev ali terjatev se lahko preoblikuje v denar. Lahko pa je likvidnost sredstev tudi v pomenu udenarljivosti sredstev. To je lastnost oziroma značilnost kakih stvari ali pravic, da jih je mogoče preoblikovati v denar v obdobju, ki pa je lahko krajše ali daljše. Na primer običajno so terjatve hitreje udenarljive kot proizvodi, ki jih je treba še prodati, proizvodi pa so hitreje udenarljivi kot material, iz katerega je potrebno šele ustvariti proizvode.

Poznamo pa tudi likvidnost podjetja. Tukaj pa lahko razumemo likvidnost kot njeno takojšnjo plačilno sposobnost, kratkoročno plačilno sposobnost, dolgoročno plačilno sposobnost ali končno plačilno sposobnost. Takojšnja ali sprotna plačilna sposobnost je sposobnost podjetja, da vedno takoj ob zapadlosti poravna svoje dolgove s svojim tedaj razpoložljivim denarjem ali na drug način. Kratkoročna plačilna sposobnost je sposobnost podjetja, da v roku do leta dni poravna vse svoje dolgove, ki tedaj zapadejo v plačilo. Le-ta je lahko povezana z novim zadolževanjem, ki je lahko kratkoročno ali dolgoročno. Dolgoročna plačilna sposobnost je sposobnost podjetja, da v primeru, da preneha poslovati lahko s svojimi sredstvi poravna vse obstoječe dolgove, sredstva so večja od dolgov ali enaka. Končna plačilna sposobnost pa je sposobnost podjetja, da ob prenehanju delovanja lahko s svojimi sredstvi poravna ne samo vse tedaj obstoječe dolgove, ampak tudi lastnikom vrne kapital v celotnem ali spremenjenem znesku.

5.1 Kratkoročni koeficient likvidnosti

Kratkoročna sredstva sestavljajo denar in druga sredstva, ki jih želi podjetje pretvoriti v denar, to so zaloge, nedokončana proizvodnja in terjatve do kupcev. Kratkoročne obveznosti ponavadi opisujemo kot obveznosti z zapadlostjo do enega leta in so obveznosti, za katere podjetje pričakuje, da jih bo moralo izpolniti v dvanajstih mesecih.

$$\text{kratkoročni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (4)$$

Kratkoročni koeficient je pokazatelj kratkoročnega finančnega položaja podjetja. Izračunamo ga kot količnik med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi, kot je razvidno iz enačbe (4). Pokaže nam ali bi podjetje lahko pokrilo vse trenutne kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi, ki jih ima. Priporočena vrednost je okrog 2 (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 13), kar pomeni, da naj bi podjetje imelo dvakrat več kratkoročnih sredstev kot kratkoročnih obveznosti.

Koeficient z vrednostjo nad 1 kaže, da kratkoročna sredstva presegajo kratkoročne obveznosti. Kratkoročni koeficient z vrednostjo 2 ali več je včasih veljal za preudarnega, saj naj bi tako podjetje ohranilo svojo kreditno sposobnost. Vendar v zadnjih letih je vrednost okoli 1,5 postala povsem običajna in višja vrednost ni nujno dober znak. Lahko je posledica presežnih zalog ali terjatev ali pa pomeni veliko količino gotovine, ki bi jo lahko bolj dobičkonosno naložili (Holmes et al., 2005, str. 185).

Vrednost koeficienta kot navajajo Holmes et al. (2005, str. 185, 186) je odvisna od različnih dejavnikov. Prvi dejavnik je značilnost poslovanja. Če so velike zaloge in dobri plačilni pogoji za določen posel normalni, je kratkoročni koeficient višji od povprečja. Drugi dejavnik je kakovost kratkoročnih sredstev. Nekatere zaloge kot na primer zlato je mogoče takoj prodati, nekatere pa praktično ni mogoče prodati, kot na primer nedokončane hiše v obdobju slabega trgovanja z nepremičninami. Tretji dejavnik je neizogibnost kratkoročni obveznosti. Veliko posojilo, ki zapade v kratkem, je lahko problem, še posebej če bi bilo zadolževanje že zelo visoko, če ne bi bilo nobenih možnosti za izdajo lastniškega kapitala in če ne bi bila na voljo gotovina ali dodatne možnosti prekoračitev na računih pri bankah. Četrty dejavnik pa je nihanje potreb po obratnem kapitalu. Podjetje s sezonskim poslovanjem lahko izkoristi raven zadolževanja med letom, ki je v povprečju precej višja, kot prikazuje bilanca stanja, posebej če konča leto takrat, ko ima najnižje zaloge ali najnižjo raven dejavnosti. Kadar so finančni izdatki za obresti v izkazu poslovnega izida v primerjavi s prikazanimi zadolžitvami v izkazu stanja nesorazmerno veliki, je to znak, da so bile zadolžitve med letom precej višje kot konec leta.

Kratkoročni koeficient likvidnosti zadruga kot je razvidno iz Tabele 23 je v letu 2014 znašal 3,91, v letu 2013 pa 2,09. Koeficient se je torej v letu 2014 povečal za dobrih 87 % v primerjavi z letom prej. Zadruga lahko pokrije svoje trenutne kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi, saj je vrednost koeficienta večja od 1.

Tabela 23: Kratkoročni koeficient likvidnosti zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kr.sredstva	23.977	24.090	100,5
Kr.obveznosti	11.489	6.164	53,7
Kratkoročni koeficient	2,09	3,91	187,1

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 24 vidim, da je kratkoročni koeficient likvidnosti konkurenta v letu 2014 znašal 26,33, v letu 2013 pa 20,40. V letu 2014 se je torej povečal za skoraj 30 % v primerjavi z letom 2013. Konkurent glede na vrednost koeficienta brez težav pokrije svoje kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi.

Tabela 24: Kratkoročni koeficient likvidnosti konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednost 2014/2013
Kr.sredstva	2.382.479	2.340.343	98,2
Kr.obveznosti	116.794	88.883	76,1
Kratkoročni koeficient	20,40	26,33	129,1

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov za zadrugo iz Tabele 23 in konkurenta iz Tabele 24 pove, da imata oba, tako zadruga kot konkurent visoke vrednosti kratkoročnega koeficienta likvidnosti. Glede na vrednost koeficienta za oba lahko sklepam, da nimata težav s pokrivanjem svojih kratkoročnih obveznosti s kratkoročnimi sredstvi.

5.2 Pospešeni koeficient likvidnosti

Pospešeni koeficient likvidnosti tudi kaže razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da so iz kratkoročnih sredstev izločene zaloge, kar je razvidno iz enačbe (5).

$$\text{pospešeni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva} - \text{zaloge}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (5)$$

Pospešeni koeficient likvidnosti nam pove, ali bi podjetje lahko pokrilo svoje trenutne kratkoročne obveznosti, če ne bi moglo uporabiti zaloga za pokrivanje teh obveznosti. Priporočena vrednost za ta kazalnik je okrog 1 (Ekonomski fakulteta, 2014a, str. 14).

Iz Tabele 25 je razvidno, da je pospešeni koeficient likvidnosti zadruga v letu 2014 znašal 3,91, v letu 2013 pa 2,09. Pospešena koeficienta likvidnosti sta enaka kot kratkoročna koeficienta, saj zadruga nima zaloga.

Tabela 25: Pospešeni koeficient likvidnosti zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kr.sredstva	23.977	24.090	100,5
Zaloge	0	0	-
Kr.obveznosti	11.489	6.164	53,7
Pospešeni koeficient	2,09	3,91	187,1

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 26 vidim, da je pospešeni koeficient likvidnosti konkurenta v letu 2014 znašal 26,32, v letu 2013 pa 20,37. Koeficient je v letu 2014 večji za skoraj 30 % v primerjavi z letom 2013. Vzrok zato je predvsem zmanjšanje kratkoročnih obveznosti, saj so se le-te v letu 2014 zmanjšale za skoraj 24 % v primerjavi s predhodnim letom. Precejšnje pa je bilo tudi zmanjšanje zaloga, saj so se v letu 2014 zmanjšale za dobrih 66 % v primerjavi z letom 2013.

Tabela 26: Pospešeni koeficient likvidnosti konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kr.sredstva	2.382.479	2.340.343	98,2
Zaloge	3.264	1.094	33,5
Kr.obveznosti	116.794	88.883	76,1
Pospešeni koeficient	20,37	26,32	129,21

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov za zadrugo v Tabeli 25 in podatkov za konkurenta v Tabeli 26 pokaže, da je prav tako kot vrednost kratkoročnih koeficientov likvidnosti tudi vrednost pospešenih koeficientov likvidnosti pri zadrugi in konkurentu zelo visoka. To pomeni, da podjetji nimata težav z likvidnostjo oziroma brez težav pokrijeta kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi, čeprav za to ne bi smele uporabiti zalog.

5.3 Hitri koeficient likvidnosti

Hitri koeficient likvidnosti izračunamo kot količnik med denarjem in kratkoročnimi sredstvi, kot lahko vidimo iz enačbe (6). Ta kazalnik nam pokaže, ali bo podjetje sposobno poravnati tekoče kratkoročne obveznosti z denarjem, ki ga ima. Priporočena vrednost za ta kazalnik je približno 0,5 (Ekonomska fakulteta, 2014a, str.15).

$$\text{hitri koeficient} = \frac{\text{denar}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (6)$$

Ta kazalnik Turk et al. (2004, str. 663, 664) imenujejo koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti. Gre za prikaz razmerja med likvidnimi sredstvi v izbranem trenutku in kratkoročnimi dolgovi, ki pa lahko zapadejo v obdobju, ki je krajše od leta dni. Možno pa je tudi, da se pojavi kakšna obveznost, ki ni knjigovodsko izkazana, vendar bo zahtevala uporabo likvidnih sredstev, ki so po bilanci stanja na razpolago. Po bilanci stanja je ta kazalnik lahko manjši od 1, čeprav s plačilno sposobnostjo ni težav, saj bodo kratkoročni dolgovi zapadli v plačilo precej časa po tistem, ko se bodo zbrala še dodatna denarna sredstva. Lahko pa je kazalnik po bilanci večji od 1, vendar je le lahko skrb zaradi plačilne nesposobnosti.

Iz Tabele 27 razberem, da hitri koeficient likvidnosti zadruga za leto 2014 znaša 2,65, za leto 2013 pa 0,85. Kot lahko vidim se je hitri koeficient likvidnosti v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 zelo povečal. V letu 2014 je imela zadruga precej več denarnih sredstev kot leta 2013, in sicer za skoraj 67 % več. Poudariti pa je potrebno, da so to podatki iz bilance stanja, kar pomeni, da so to podatki na določen dan, in sicer zadnji dan leta.

Tabela 27: Hitri koeficient likvidnosti zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Denarna sredstva	9.786	16.313	166,7
Kr.obveznosti	11.489	6.164	53,6
Hitri koeficient	0,85	2,65	311,7

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 28 lahko ugotovim, da je hitri koeficient likvidnosti konkurenta v letu 2014 znašal 0,51, leto prej pa 3,44, kar pomeni, da je bil v letu 2014 manjši za dobrih 85 % v primerjavi z letom 2013. Vzrok lahko pripišemo precejšnjemu zmanjšanju denarnih sredstev, ki so se v letu

2014 zmanjšala za 88,7 % v primerjavi z letom 2013. Zmanjšale so se tudi kratkoročne obveznosti, vendar te ne tako zelo, samo za 24 %.

Tabela 28: Hitri koeficient likvidnosti konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Denarna sredstva	401.815	45.396	11,3
Kr.obveznosti	116.794	88.883	76,1
Hitri koeficient	3,44	0,51	14,8

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabele 27 in Tabele 28 pokaže, da se je hitri koeficient likvidnosti zadruga v letu 2014 povečal v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 ima zadruga precej več denarnih sredstev. Pri konkurentu pa je ravno obratno. Hitri koeficient likvidnosti je precej višji v letu 2013. Prav tako ima konkurent tudi precej več denarnih sredstev v letu 2013 kot v letu 2014.

6 KAZALNIKI STRUKTURE FINANCIRANJA

Kazalniki financiranja so usmerjeni v analizo financiranja podjetja, pri čemer nas zanima delež kapitala oziroma dolgov v strukturi vseh virov financiranja.

6.1 Stopnja kapitalizacije

Stopnjo kapitalizacije izračunamo kot količnik med kapitalom torej lastnim virom sredstev in sredstvi, kar lahko vidimo iz enačbe (7).

$$\text{stopnja kapitalizacije} = \frac{\text{kapital}}{\text{sredstva}} \quad (7)$$

Kazalnik nam pove, kolikšen delež sredstev je financiran s kapitalom. Večja stopnja kapitalizacije kaže na večjo finančno varnost podjetja. Vendar previsoka stopnja kapitalizacije tudi ni dobra, ker so kapital in lastna sredstva dragi (Ekonomski fakulteta, 2014a, str. 17).

Iz Tabele 29 je razvidno, da je stopnja kapitalizacije zadruga za leto 2014 znašala 98,8 %, za leto 2013 pa 97,8 %. To pomeni, da je skoraj celoten delež sredstev financiran s kapitalom. V letu 2014 je stopnja kapitalizacije še za eno odstotno točko višja kot v letu 2013.

Tabela 29: Stopnja kapitalizacije zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	520.804	534.259	102,6
Sredstva	532.293	540.423	101,5
St.kapitalizacije	97,8%	98,8%	101

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 30 vidim, da je stopnja kapitalizacije konkurenta v letu 2014 znašala 96,3 %, za leto 2013 pa 94,1 %. V letu 2014 se je torej povečala za 2,4 % v primerjavi z letom prej. Tudi konkurent ima skoraj celoten delež sredstev financiran s kapitalom.

Tabela 30: Stopnja kapitalizacije konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	2.288.686	2.305.665	100,7
Sredstva	2.432.659	2.394.548	98,4
St.kapitalizacije	94,1%	96,3%	102,4

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabele 29 in Tabele 30 pokaže, da sta imela zadruga in konkurent v obeh letih visoko stopnjo kapitalizacije. Oba imata precejšen delež sredstev financiran s kapitalom. Oba se torej financirata zelo konzervativno.

6.2 Stopnja zadolženosti

Zadolževanje podjetju lahko prinaša določene prednosti, hkrati pa je zadolževanje tudi tvegano. Če podjetje pričakuje, da bo donosnost kapitala višja od stroškov zadolžitve, potem je zadolževanje smiselno, saj bo strošek financiranja podjetja manjši. Seveda pa je podjetje pri zadolževanju na različne načine omejeno.

Zadolževanje pa je tvegano iz dveh razlogov. Prvi razlog je, da obresti na večino dolgov morajo biti plačane na dan zapadlosti, v nasprotju z dividendami na delnice, pri katerih lahko plačilo zamaknemo ali pa se jih sploh ne izplača. Drugi razlog pa je, da je večino dolgov treba poplačati do določenega datuma, v nasprotju z delniškim kapitalom, ki se ga izplača ob likvidaciji podjetja. V slabem poslovnem letu lahko obresti izredno znižajo dobiček pred plačilom davkov zelo zadolženega podjetja.

Podjetje se lahko financira z dolgoročnim ali kratkoročnim dolgom. Mramor (1993, str. 259, 260) opredeli dolgoročni dolg kot tisti dolg, ki zapade v plačilo čez več kot eno leto. Uporaba dolgoročnega dolga lahko pomeni precejšnje prednosti v poslovanju podjetja. Po drugi strani pa uporaba dolgoročnega dolga lahko pomeni tudi velike težave pri poslovanju podjetja, če dolgoročni dolg ni smiselno in previdno uporabljen ali pa če se ekonomske oziroma poslovne razmere spremenijo. Preveliko financiranje podjetja z dolgoročnim dolgom lahko povzroči nezmožnost, da bi podjetje poravnavalo svoje pogodbene obveznosti in utegne na koncu voditi celo v stečaj. Kratkoročni dolg pa zapade v plačilo v roku do enega leta. Podjetje se lahko tako zadolži pri banki ali pri drugem podjetju. Običajen vir kratkoročnega financiranja podjetja so poslovne banke. Ponavadi pa so največji vir kratkoročnega financiranja podjetja druga podjetja, in sicer v obliki kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev.

Kazalnik stopnje zadolženosti nam pove, kolikšen delež sredstev je financiran z dolgom. Izračunamo ga kot količnik med dolgom in sredstvi kot je razvidno iz enačbe (8). Večja stopnja zadolženosti kaže na bolj učinkovito finančno politiko podjetja. Previsoka stopnja zadolženosti pa zopet ni dobra, ker povečuje tveganje bankrota (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 18).

$$\text{stopnja zadolženosti} = \frac{\text{dolg}}{\text{sredstva}} \quad (8)$$

Iz Tabele 31 lahko razberem, da je stopnja zadolženosti zadruga v letu 2014 1,1 %, v letu 2013 pa 2,2 %, torej se je v letu 2014 stopnja zadolženosti še zmanjšala za 1,1 odstotne točke oziroma za 50 % v primerjavi z letom 2013. Dolg, ki ga predstavljajo le kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, se je v letu 2014 zmanjšal za 46,3 % oziroma za 5.325 evrov v primerjavi z letom prej. Zadruga ima zelo majhen delež sredstev financiran z dolgom in še to samo s kratkoročnim, dolgoročnega dolga nima.

Tabela 31: Stopnja zadolženosti zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kr.finančne in poslovne obveznosti	11.489	6.164	53,7
Dr.finančne in poslovne obveznosti	0	0	0
Dolg	11.489	6.164	53,7
Sredstva	532.293	540.423	101,5
Stopnja zadolženosti	2,2%	1,1%	50

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Podatki v Tabeli 32 povejo, da je imel konkurent stopnjo zadolženosti v letu 2014 3,7 %, kar je za skoraj 23 % manj kot v letu prej. Dolg se je v letu 2014 zmanjšal za skoraj 24 % oziroma 27.911 evrov v primerjavi z letom 2013. Tudi konkurent ima samo kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, nič dolgoročnih.

Tabela 32: Stopnja zadolženosti konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kr.finančne in poslovne obveznosti	116.794	88.883	76,1
Dr.finančne in poslovne obveznost	0	0	0
Dolg	116.794	88.883	76,1
Sredstva	2.432.659	2.394.548	98,4
Stopnja zadolženosti	4,8%	3,7%	77,1

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

S primerjavo podatkov v Tabelah 31 in 32 opazim, da imata zadruga in konkurent nizko stopnjo zadolženosti. Oba sta jo v letu 2014 še celo zmanjšala v primerjavi z letom 2013. Oba imata v obeh proučevanih letih samo kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, nič dolgoročnih.

7 KAZALNIKI SOLVENTNOSTI

Solventnost organizacije je dolgoročna plačilna sposobnost. Kazalniki solventnosti nam kažejo, ali bo podjetje na dolgi rok lahko poravnalo svoje obveznosti. Zanima nas, kako podjetje financira svoja sredstva in kako so viri financiranja po ročnosti usklajeni s sredstvi.

7.1 Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev

Kazalnik dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev je kazalnik, ki ocenjuje finančno stabilnost podjetja. Izračunamo ga kot količnik med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročnimi sredstvi, kot je razvidno iz enačbe (9). Med dolgoročne vire sredstev štejemo kapital, rezervacije in dolgoročni dolg.

$$\text{dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev} = \frac{\text{dolgoročni viri sredstev}}{\text{dolgoročna sredstva}} \quad (9)$$

Kazalnik nam pove, v kakšni meri podjetje financira svoja dolgoročna sredstva z dolgoročnimi viri. Bolj kot je ročnost sredstev in virov sredstev usklajena, manj je tveganja za plačilno

nesposobnost (Ekonomska fakulteta, 2014a, str. 19). Priporočena vrednost kazalnika je okrog 1. S tem kazalnikom se prikazuje dolgoročno financiranje dolgoročnih sredstev. Če je kazalnik večji od 1, to pomeni, da so dolgoročno financirana tudi kratkoročna sredstva, se pravi, da so vsa dolgoročna sredstva in še del kratkoročnih sredstev financirana z dolgoročnimi viri. To kaže na konzervativno finančno politiko podjetja. Če je kazalnik manjši od 1, to pomeni, da so dolgoročna sredstva delno financirana tudi kratkoročno.

Iz Tabele 33 je razvidno, da je dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev zadruga v obeh letih približno enaka. Dolgoročni viri so enaki vrednosti kapitala, zadruga nima drugih dolgoročnih virov. Dolgoročna viri sredstev oziroma kapital so se v letu 2014 povečali za 2,6 % oziroma za 13.455 evrov glede na leto 2013. Tudi dolgoročna sredstva so se v letu 2014 povečala. Ker je vrednost kazalnika večja od 1, pomeni, da so vsa dolgoročna sredstva in še del kratkoročnih sredstev financirana z dolgoročnimi viri. To kaže na konzervativno finančno politiko zadruga.

Tabela 33: Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	520.804	534.259	102,6
Rezervacije in DR PČR	0	0	0
Dr.finančne in poslovne obveznosti	0	0	0
Dr.viri	520.804	534.259	102,6
Dr.sredstva	508.316	516.333	101,6
DPDS	1,02	1,03	101

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

Tabela 34 pokaže, da je dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev konkurenta v letu 2014 znašala 57,1, v letu 2013 pa 46,42. V letu 2014 se je povečala za skoraj 24 %. Konkurent ima vse dolgoročne vire v obliki kapitala. Dolgoročna sredstva so se v letu 2014 zmanjšala za skoraj 20 % v primerjavi z letom prej. Vrednost kazalnika je v obeh letih zelo visoka. Konkurent dolgoročna sredstva in še del kratkoročnih sredstev financira z dolgoročnimi viri oziroma kapitalom.

Tabela 34: Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	2.288.686	2.305.665	100,7
Rezervacije in DR PČR	0	0	0
Dr.finančne in poslovne obveznosti	0	0	0
Dr.viri	2.288.686	2.305.665	100,7
Dr.sredstva	49.304	40.089	81,3
DPDS	46,42	57,51	123,9

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Iz primerjave podatkov v Tabeli 33 in Tabeli 34 opazim, da imata zadruga in konkurent samo kapital od dolgoročnih virov sredstev. Noben od njiju nima dolgoročnih finančnih in poslovnih obveznosti. Oba imata v obeh letih zelo visoko vrednost kazalnika dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev. To pomeni, da oba financirata dolgoročna sredstva in še del kratkoročnih sredstev z dolgoročnimi viri oziroma kapitalom, saj druge oblike dolgoročnih virov nimata. Oba imata konzervativno finančno politiko.

7.2 Kapitalska pokritost osnovnih sredstev

Kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev nam prikazuje lastniško financiranje osnovnih sredstev. Zanima nas, v kakšni meri podjetje financira svoja osnovna sredstva s kapitalom. Kazalnik izračunamo kot količnik med kapitalom in osnovnimi sredstvi, kot je razvidno iz enačbe (10).

$$\text{kapitalska pokritost osnovnih sredstev} = \frac{\text{kapital}}{\text{osnovna sredstva}} \quad (10)$$

Večji ko je delež osnovnih sredstev, ki so financirana s kapitalom, manjše je tveganje za kapitalsko neustreznost podjetja (Ekonomski fakulteta, 2014a, str 20). Če je kazalnik manjši od 1, pomeni, da osnovna sredstva financirajo tudi drugi in da se v zvezi z njimi pojavljajo tudi dolgovi. Če pa je kazalnik večji od 1, pa pomeni, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva.

Pri zadrugi in konkurentu je kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev identičen kazalniku dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev. Razlog je v tem, da je pri obeh kapital edini dolgoročni vir sredstev in osnovna sredstva edina vrsta dolgoročnih sredstev.

Iz Tabele 35 lahko razberem, da je kapitalska pokritost osnovnih sredstev zadruga v letu 2014 znašala 1,03 in je približno enaka kot v letu 2013. Kazalnik je večji od 1, kar pomeni, da zadruga financira vsa osnovna sredstva s kapitalom.

Tabela 35: Kapitalska pokritost osnovnih sredstev zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	520.804	534.259	102,6
Osnovna sredstva	508.316	515.251	101,4
KPOS	1,02	1,03	100,9

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 36 vidim, da je kapitalska pokritost osnovnih sredstev konkurenta v letu 2014 57,51, v letu prej pa 46,42. Povečanje v letu 2014 je torej skoraj 24 %. Kapital se je v letu 2014 rahlo povečal, zelo pa je padla vrednost osnovnih sredstev v primerjavi z letom 2013. Konkurent financira vsa osnovna sredstva s kapitalom.

Tabela 36: Kapitalska pokritost osnovnih sredstev konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Kapital	2.288.686	2.305.665	100,7
Osnovna sredstva	49.304	40.089	81,3
KPOS	46,42	57,51	123,9

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov v Tabelah 35 in 36 pove, da zadruga in konkurent financirata osnovna sredstva s kapitalom. Pri obeh se je v letu 2014 kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev še povečal v primerjavi z letom 2013.

8 KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI IN USPEŠNOSTI

Dobičkonosnost je primerjanje dobička z vloženimi sredstvi. Na splošno je to lastnost oziroma značilnost nečesa, da prinaša dobiček. V analizi dobičkonosnost razumemo kot uspešnost delovanja, merjena z dobičkom v primerjavi z vložki.

8.1 Dobičkovnost prihodkov

Dobičkovnost prihodkov nam kaže razmerje med čistim poslovnim izidom in vsemi prihodki podjetja. Ta kazalnik izračunamo kot količnik med dobičkom torej pozitivnim poslovnim izidom in vsemi prihodki (Ekonomska fakulteta, 2014b, str. 11), kar je tudi razvidno iz enačbe (11).

$$\text{dobičkovnost prihodkov} = \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} \quad (11)$$

Iz podatkov v Tabeli 37 ugotovim, da je dobičkovnost prihodkov zadruga v letu 2014 znašala 12,5 %, leto prej pa 11,7 %. To pomeni, da je leta 2014 zadruga s 100 evri prihodkov dosegla 12,5 evrov čistega dobička. Dobičkovnost prihodkov se je v letu 2014 povečala za 6,7 % v primerjavi z letom 2013. Vpliv na to povečanje ima bolj zmanjšanje prihodkov kot povečanje čistega poslovnega izida. Celotni prihodki so se v letu 2014 zmanjšali za 5,3 %.

Tabela 37: Dobičkovnost prihodkov zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti poslovni izid	13.322	13.457	101
Celotni prihodki	113.571	107.553	94,7
Dobičkovnost prihodkov	11,7%	12,5%	106,7

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

Dobičkovnost prihodkov konkurenta kot je razvidno iz Tabele 38, je v letu 2014 znašala 1,8 %, leto prej pa 26,6 %. Opazim, da je dobičkovnost prihodkov v letu 2014 manjša za dobrih 93 % v primerjavi z letom 2013. To zmanjšanje lahko pripišemo velikemu zmanjšanju čistega poslovnega izida, ki je bil v letu 2014 manjši za 94,3 % oziroma za 280.207 evrov v primerjavi z letom 2013. V letu 2014 so se zmanjšali tudi celotni prihodki za dobrih 17 %.

Tabela 38: Dobičkovnost prihodkov konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti poslovni izid	297.186	16.979	5,7
Celotni prihodki	1.116.019	925.817	82,9
Dobičkovnost prihodkov	26,6 %	1,8 %	6,8

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava zadruga in konkurenta s pomočjo Tabel 37 in 38 pokaže, da se je pri zadrugi dobičkovnost prihodkov v letu 2014 povečala, pri konkurentu pa močno upadla. Pomembno je, da se je pri zadrugi v letu 2014 povečal tudi čisti poslovni izid, zmanjšali pa so se celotni prihodki. Precejšen padec čistega poslovnega izida zasledimo pri konkurentu, prav tako padec celotnih prihodkov v letu 2014 v primerjavi z letom 2013.

8.2 Ekonomičnost

Ekonomičnost lahko izrazimo z vrednostjo proizvedenih proizvodov in z njimi povezanih stroškov. Lahko pa jo izrazimo z vrednostjo prodanih proizvodov in z njimi povezanih odhodkov. Ekonomičnost poslovanja nam pove, kako gospodarno je poslovalo podjetje (Ekonomska fakulteta, 2014b, str. 4). Izračunamo jo lahko tudi kot količnik med prihodki in odhodki, kar je tudi razvidno iz enačbe (12).

$$\text{ekonomičnost} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}} \quad (12)$$

Pučko (2001, str. 161) navaja, da je mnogo dejavnikov, od katerih je ekonomičnost odvisna. Dejavnike deli v dve veliki skupini. Prva skupina so tehnično-organizacijski dejavniki. To so dejavniki, ki vplivajo na količinski obseg in kakovost proizvedenih proizvodov ter na količinski obseg porabe poslovnih prvin. Sem spadajo vsi dejavniki produktivnosti, ki so tehnično-tehnološki, organizacijski, človeški, naravni in družbeni. Poleg teh dejavnikov spadajo v to skupino vsi dejavniki, ki vplivajo na varčevanje s poslovnimi prvinami. Pomemben je vpliv tehnične delitve dela, izraba delovnega časa, izkoriščanje osnovnih sredstev, kakovost tehnološkega procesa, kvalifikacijska sestava zaposlenih, kakovost materialov, kakovost vzdrževanja osnovnih sredstev, sistem motiviranja zaposlenih, stopnja odpadka in izmeta. Produktivnosti za zadrugo nisem računala. Razlog je v tem, da bi lahko pridobila le podatke o številu opravljenih ur za receptorje, redno zaposlenih zadruga nima, poleg tega pa zadružniki opravijo veliko prostovoljnega dela. Od dejavnikov ekonomičnosti so pri obravnavani zadrugi najpomembnejši človeški in naravni dejavniki. Izmed človeških dejavnikov je pomembna strokovna usposobljenost, predvsem receptorjev. Nadalje intenzivnost dela, ki pa je zelo odvisna od motivacije. Izmed naravnih dejavnikov je najpomembnejši lega kampa.

Druga skupina dejavnikov pa so družbeno-ekonomski dejavniki. Ta skupina dejavnikov pa vpliva na ekonomičnost prek gibanja prodajnih in nabavnih cen, drugih razmer na trgu, gospodarsko-sistemskih ukrepov kot je na primer sistem obdavčitve delovne sile ter gospodarsko-političnih ukrepov kot na primer vzpostavitev izvoznih premij.

Kazalnik ekonomičnosti kaže na intenzivnost odmika prihodkov od odhodkov. Ker pa je razlika med prihodki in odhodki poslovni izid v obdobju, kaže tudi na gospodarsko intenzivnost dobička ali izgube. Če je ekonomičnost večja od 1, je podjetje imelo prihodke večje od odhodkov in zato pozitiven izid iz poslovanja. Za podjetje je ugodno, če se ekonomičnost poveča.

V Tabeli 39 so izračunane ekonomičnosti zadruge, in sicer ekonomičnost iz poslovanja, ekonomičnost iz finančnega delovanja, ekonomičnost izven rednega delovanja in celotna ekonomičnost. Ekonomičnost zadruge je v letu 2014 znašala 1,17. V letu 2014 so se zmanjšali tako celotni prihodki kot celotni odhodki. Celotni prihodki so se v letu 2014 zmanjšali za 5,3 % v primerjavi z letom 2013. Celotni odhodki zadruge so se v letu 2014 zmanjšali za 5,7 % v primerjavi z letom prej. Ekonomičnost iz poslovanja se je v letu 2014 rahlo povečala glede na leto 2013. V letu 2014 so manjši tako poslovni prihodki kot poslovni odhodki, vendar pri poslovnih odhodkih je ta upad večji kot pri poslovnih prihodkih. Ekonomičnost izven rednega delovanja je padla, vendar so zneski drugih prihodkov in drugih odhodkov v letu 2014 skoraj zanemarljivi.

Tabela 39: Ekonomičnost zadruga

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Celotni prihodki	113.571	107.553	94,7
Celotni odhodki	97.523	91.980	94,3
Ekonomičnost	1,16	1,17	100,1
Poslovni prihodki	109.066	107.247	98,3
Poslovni odhodki	97.412	91.933	94,4
Ekonomičnost iz poslovanja	1,12	1,16	103,6
Finančni prihodki	3	3	100
Finančni odhodki	0	39	-
Ekonomičnost iz finančnega delovanja	-	0,07	-
Drugi prihodki	4.502	303	6,7
Drugi odhodki	111	8	7,2
Ekonomičnost izven rednega delovanja	40,55	37,87	93,3

Vir podatkov: Dragočajna-Mošje Turistična zadruga z.o.o. , 2015; lastni izračuni.

V Tabeli 40 so izračunane ekonomičnosti konkurenta. Ekonomičnost pri konkurentu je v letu 2014 precej manjša kot v letu 2013. V letu 2014 so se celotni prihodki zmanjšali, in sicer za 17 %. Celotni odhodki pa so se povečali za skoraj 20 %. Zmanjšanje prihodkov in povečanje odhodkov je razlog za zmanjšanje ekonomičnosti. Ekonomičnost iz poslovanja se je prav tako zmanjšala. Ekonomičnost iz finančnega delovanja in ekonomičnost izven rednega delovanja pa je precej nenavadna, saj imamo v obeh primerih kar precejšnjo vrednost prihodkov in zelo nizko vrednost odhodkov.

Tabela 40: Ekonomičnost konkurenta

V evrih	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Celotni prihodki	1.116.019	925.817	82,9
Celotni odhodki	758.582	905.596	119,4
Ekonomičnost	1,47	1,02	69,4
Poslovni prihodki	1.040.965	843.523	81
Poslovni odhodki	757.725	905.415	119,5
Ekonomičnost iz poslovanja	1,37	0,93	67,8
Finančni prihodki	67.350	53.160	78,9
Finančni odhodki	105	2	1,9
Ekonomičnost iz finančnega delovanja	641,43	26.580	4.143,9
Drugi prihodki	7.704	29.134	378,2
Drugi odhodki	752	179	23,8
Ekonomičnost izven rednega delovanja	10,24	162,76	1.589,4

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov v Tabeli 39 in Tabeli 40 pokaže, da je pri zadrugi ekonomičnost v letu 2014 skoraj enaka ekonomičnosti v letu 2013. Pri zadrugi se je ekonomičnost iz poslovanja v letu 2014 rahlo povečala, pri konkurentu pa zmanjšala. Vrednosti ekonomičnosti iz finančnega delovanja in ekonomičnost izven rednega delovanja pa sta pri obeh zelo nenavadne.

8.3 Rentabilnost

Peljhan in Marc (2004, str. 39) navajata, da je potrebno ločiti med učinkovitostjo in uspešnostjo. Če podjetje posluje učinkovito, pomeni, da dela stvari pravilno, na pravi način. Če je kazalnik ekonomičnosti v primerjavi s prejšnjim obdobjem ali drugimi podjetji boljši, pomeni, da je podjetje poslovalo bolj učinkovito. Če podjetje posluje uspešno, pa pomeni, da dela prave stvari, ki jih uspe prodajati z dobičkom. Lahko je poslovanje nekega podjetja učinkovito, vendar ne proizvaja pravih proizvodov in jih na trgu ne more prodati. To podjetje je učinkovito, vendar ni uspešno.

Kazalnik, ki pokaže uspešnost poslovanja je rentabilnost ali dobičkonosnost. Opredelimo ga na dva načina. Prvi način je rentabilnost kapitala ali ROE (angl. *return on equity*). Ta zanima lastnika podjetja. Izračunamo ga kot razmerje med dobičkom in povprečnim vloženim kapitalom. Drugi je rentabilnost sredstev ali ROA (angl. *return on assets*). Ta kazalnik je zanimiv z vidika podjetja kot celote. Podjetje razpolaga s celotnimi sredstvi, s katerimi ustvarja dobiček. Izračunamo ga kot razmerje med dobičkom in povprečno vloženimi vsemi poslovnimi sredstvi.

Kazalnik rentabilnosti kapitala je običajno večji od kazalnika rentabilnosti sredstev. Enaka sta le v primeru, ko podjetje nima dolgov in je v celoti financirano s kapitalom. Na rentabilnost vplivajo vsi dejavniki, ki pogojujejo hitrost obračanja sredstev in vsi dejavniki, ki vplivajo na ekonomičnost.

8.3.1 Rentabilnost sredstev

Rentabilnost sredstev predstavlja odnos med čistim dobičkom in povprečnimi sredstvi (Ekonomski fakulteta, 2014b, str. 6), kar je razvidno iz enačbe (13). Ta kazalnik zanima podjetje kot celoto.

$$\text{rentabilnost sredstev} = \text{ROA} = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (13)$$

Iz Tabele 41 lahko razberem, da je rentabilnost sredstev zadruga v letu 2014 znašala 2,5 %, kar je toliko kot leto prej. To pomeni, da je zadruga imela 2,5 evra dobička na sto evrov vloženih sredstev. V letu 2014 se je čisti poslovni izid rahlo povečal, prav tako opazim povečanje sredstev.

Tabela 41: ROA- rentabilnost sredstev zadruga

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti poslovni izid		13.322	13.457	101
Sredstva	519.625	532.293	540.423	101,5
ROA		2,5%	2,5%	100

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 42 ugotovim, da je rentabilnost sredstev konkurenta v letu 2014 0,7 %, kar je za 91,7 % manj kot v letu 2013. V letu 2014 je imel konkurent precej nižji čisti poslovni izid kot leto prej in tudi rahlo manjšo vrednost sredstev je zaslediti.

Tabela 42: ROA- rentabilnost sredstev konkurenta

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednost 2014/2013
Čisti poslovni izid		297.186	16.979	5,7
Sredstva	2.300.025	2.432.659	2.394.548	98,4
ROA		8,4%	0,7%	8,3

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov v Tabeli 41 in Tabeli 42 pove, da je rentabilnost sredstev zadruga v obeh letih enaka. Konkurentova rentabilnost sredstev je v letu 2014 precej nižja kot rentabilnost sredstev zadruga, in sicer za 1,8 odstotne točke. V letu 2013 pa je imel konkurent precej višjo rentabilnost sredstev od zadruga.

8.3.2 Rentabilnost kapitala

Rentabilnost kapitala predstavlja odnos med čistim dobičkom in zanj vloženim kapitalom (Ekonomski fakulteta, 2014b, str. 8), kot je razvidno iz enačbe (14). Ta kazalec zanima predvsem lastnika podjetja.

$$\text{rentabilnost kapitala} = \text{ROE} = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečni kapital}} \quad (14)$$

Kapital predstavlja vlaganje sredstev lastnika, ki omogočajo nabavo delovne sile, delovnih predmetov, delovnih sredstev in storitev. Dobiček pa je nagrada za vlaganje kapitala, ki ga lahko smatramo kot povečan del preteklega gospodarjenja. Višina nagrade je odvisna od uspešnosti gospodarjenja.

Iz Tabele 43 vidim, da je rentabilnost kapitala zadruga v letu 2014 znašala 2,5 %, kar je za 46,8 % manj kot v letu 2013. Kapital je sicer vsako leto višji, prav tako je rahlo večji čisti poslovni izid v letu 2014 v primerjavi z letom 2013.

Tabela 43: ROE- rentabilnost kapitala zadruga

V evrih	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti poslovni izid		13.322	13.457	101
Kapital	507.482	520.804	534.259	102,6
ROE		4,7%	2,5%	53,2

Vir podatkov: Dragočajna-Moške Turistična zadruga z.o.o., 2015; lastni izračuni.

Iz Tabele 44 razberem, da je rentabilnost kapitala konkurenta v letu 2014 znašala 0,7 %, kar je za 13,2 odstotne točke manj kot leto prej. V letu 2014 je rentabilnost kapitala močno padla, kar za 95 %. Ta močen upad gre pripisati predvsem močnemu zmanjšanju čistega poslovnega izida v letu 2014.

Tabela 44: ROE-rentabilnost kapitala konkurenta

V EUR	2012	2013	2014	Indeks vrednosti 2014/2013
Čisti poslovni izid		297.186	16.979	5,7
Kapital	1.991.500	2.288.686	2.305.665	100,7
ROE		13,9%	0,7%	5,0

Vir podatkov: Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014, 2016; lastni izračuni.

Primerjava podatkov iz Tabel 43 in 44 pove, da se je rentabilnost kapitala pri zadrugi in konkurentu v letu 2014 znižala. Precej večji padec rentabilnosti kapitala sicer zasledim pri konkurentu. Pri konkurentu opazim tudi precejšen padec čistega poslovnega izida v letu 2014 v primerjavi z letom 2013.

9 DUPONTOV SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV

Kazalnike se lahko združuje v različne sisteme povezanih kazalcev. To pomeni, da se posamezne kazalnike, s pomočjo množenja, deljenja, seštevanja in odštevanja pojasnjuje z drugimi kazalniki. Na ta način se lahko pridobi še dodaten vpogled v poslovanje podjetja. Pri tem se kot eden najstarejših in najbolj znanih sistemov največkrat uporablja Dupontov sistem. Ta sistem predstavlja zbirko logično (matematično) povezanih kazalnikov v piramidalno obliko (Turk, 1997, str. 49).

9.1 Razčlenitev povezav med kazalniki v Dupontovem sistemu kazalnikov

Bistvo Dupontovega sistema medsebojno povezanih kazalnikov je, da dobičkonosnost kapitala kot temeljni kazalnik uspešnosti poslovanja, ki zanima lastnike podjetja, razčleni na zmnožek treh kazalcev, in sicer dobičkovnost prihodkov, obračanje sredstev in razmerje med sredstvi in kapitalom oziroma strukturo virov financiranja.

Izhodišče je dobičkonosnost kapitala, ki ga izračunam, kot sem zapisala že v enačbi (14), kot koeficient med dobičkom in kapitalom. Potem ta ulomek, kot navajata Tekavčič in Megušar (2009, str. 2), v števcu in imenovalcu pomnožimo s sredstvi. Nadalje ulomek preoblikujem tako, da dobim zmnožek dobičkonosnosti sredstev in razmerje med sredstvi in kapitalom, kot kaže enačba (15).

$$\frac{\text{dobiček}}{\text{kapital}} = \frac{\text{dobiček} \times \text{sredstva}}{\text{kapital} \times \text{sredstva}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{sredstva}} \times \frac{\text{sredstva}}{\text{kapital}} \quad (15)$$

Iz enačbe (15) lahko vidim, da bi bila dobičkonosnost sredstev enaka dobičkonosnosti kapitala, če bi podjetje vsa sredstva financiralo z lastnimi viri, torej če ne bi bilo zadolženo. V kolikor pa podjetje del sredstev financira z dolgom, pa je dobičkonosnost kapitala večja od dobičkonosnosti sredstev. Torej dobičkonosnost kapitala je odvisna od dobičkonosnosti sredstev in strukture virov financiranja.

Nadalje kazalnik dobičkonosnosti sredstev kot sem ga prikazala v enačbi (13) v števcu in imenovalcu pomnožim s prihodki. Ulomek nato preoblikujem tako, da dobim zmnožek dobičkovnosti prihodkov in obračanja sredstev.

$$\frac{\text{dobiček}}{\text{sredstva}} = \frac{\text{dobiček} \times \text{prihodki}}{\text{sredstva} \times \text{prihodki}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} \times \frac{\text{prihodki}}{\text{sredstva}} \quad (16)$$

Iz enačbe (16) lahko razberem, da se dobičkonosnost sredstev poveča, če se pri dani hitrosti obračanja sredstev poveča dobičkovnost prihodkov ali če se ob dani dobičkovnosti prihodkov poveča hitrost obračanja sredstev.

Potem enačbo (16) vstavim v enačbo (15) in dobim enačbo (17).

$$\frac{\text{dobiček}}{\text{kapital}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} \times \frac{\text{prihodki}}{\text{sredstva}} \times \frac{\text{sredstva}}{\text{kapital}} \quad (17)$$

Dobičkonosnost kapitala kot to pojasnjujeta Igličar in Hočevar (1997, str. 249) je odvisna od treh komponent. Prva je hitrost obračanja sredstev, ki odseva način investiranja v podjetju, saj kazalnik v imenovalcu vključuje sredstva podjetja, ki se jih v sistemu povezanih kazalnikov razdeli do posameznih postavk kratkoročnih in dolgoročnih sredstev. Vodstvo podjetja lahko z odločitvami o sestavi sredstev v bilanci stanja vpliva na dobičkonosnost kapitala, ki se s hitrejšim obračanjem sredstev veča. Potrebno pa je opozoriti tudi na to, da se s hitrejšim obračanjem sredstev na drugi strani znižuje dobičkovnost prihodkov. Do tega negativnega učinka pride zaradi obratnih sredstev, saj za razliko od finančnih naložb, ki prinašajo dobiček, kadar jih ima podjetje na zalogi, ter osnovnih sredstev, ki so za normalno poslovanje podjetja nujno potrebna, z njihovo porabo nastajajo stroški, ko omogočajo proizvodni proces.

Druga komponenta je čista dobičkovnost prihodkov, ki odseva odločitve o poslovanju, torej o prihodkih in odhodkih. Poslovodstvo lahko pri tem čisto dobičkovnost prihodkov povečuje tako, da absolutno povečuje prihodke, na primer da v prodaji povečuje delež proizvodov, ki so bolj donosni, ali pa z zniževanjem stroškov in odhodkov.

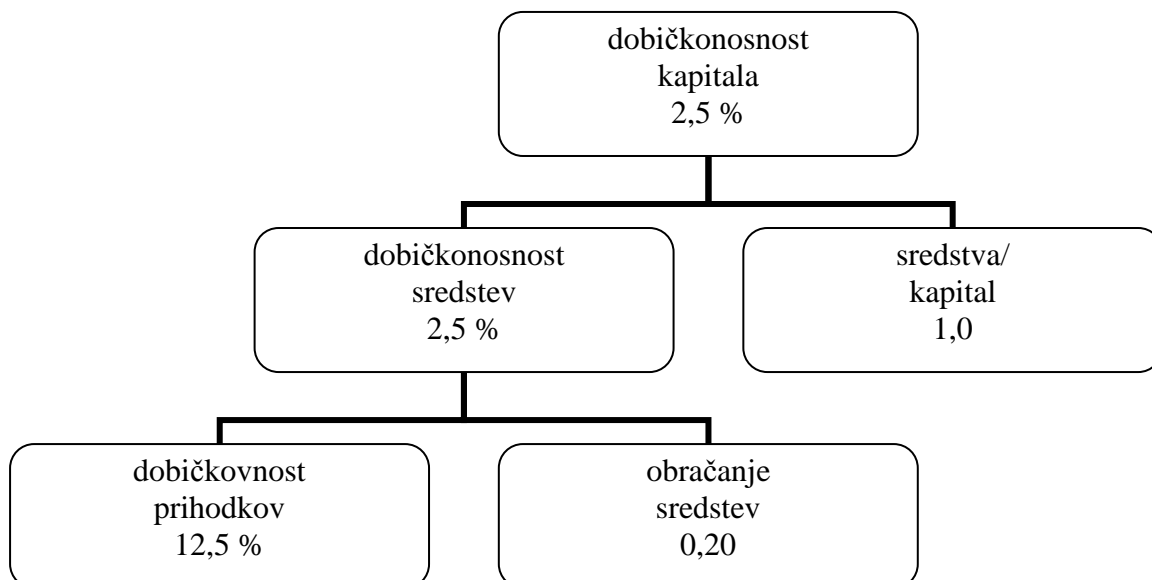
Tretja komponenta je struktura financiranja, ki je v Dupontovem sistemu vključena s kazalnikom, ki primerja sredstva in kapital. Manjši kot je delež kapitala v financiranju, višja bo dobičkonosnost kapitala. Situacija je podobna kot pri hitrosti obračanja sredstev, saj večja zadolženost poveča tudi odhodke financiranja in posledično zniža dobičkovnost prihodkov. Poslovodstvo lahko s spremembo načina financiranja vpliva na dobičkonosnost kapitala in posledično na dobičkovnost prihodkov.

Dupontov sistem povezanih kazalnikov vsebuje dinamične ekonomske kategorije, ki se nahajajo v izkazu poslovnega izida in statične ekonomske kategorije, ki se nahajajo v bilanci stanja in prikazuje načine za izboljšanje poslovanja podjetja, saj si podjetje lahko z reguliranjem doseganja višine posameznega dela tega sistema zagotovi nadzor nad celotnim poslovanjem podjetja. S tem je sposobno dosegati želene rezultate na posameznih področjih svojega delovanja in tudi na ravni podjetja kot celote.

9.2 Dupontov sistem kazalnikov za zadrugo in konkurenta za leto 2014

Slika 1 prikazuje sistem povezanih kazalnikov za zadrugo za leto 2014. Prikazana je razčlenitev dobičkonosnosti kapitala na dobičkovnost prihodkov, obračanje sredstev in strukturo virov financiranja. Kot sem prikazala z enačbo (17) nam zmnožek teh treh kazalnikov poda rentabilnost kapitala. Iz Slike 1 vidim, da je struktura virov financiranja oziroma recipročna vrednost stopnje kapitalizacije enaka 1. To seveda pomeni, da je zadruga financirana v celoti s kapitalom. Vidim tudi, da je rentabilnost oziroma dobičkonosnost kapitala enaka rentabilnosti oziroma dobičkonosnosti sredstev. Do enake vrednosti teh dveh kazalnikov pride, če podjetje nima dolga.

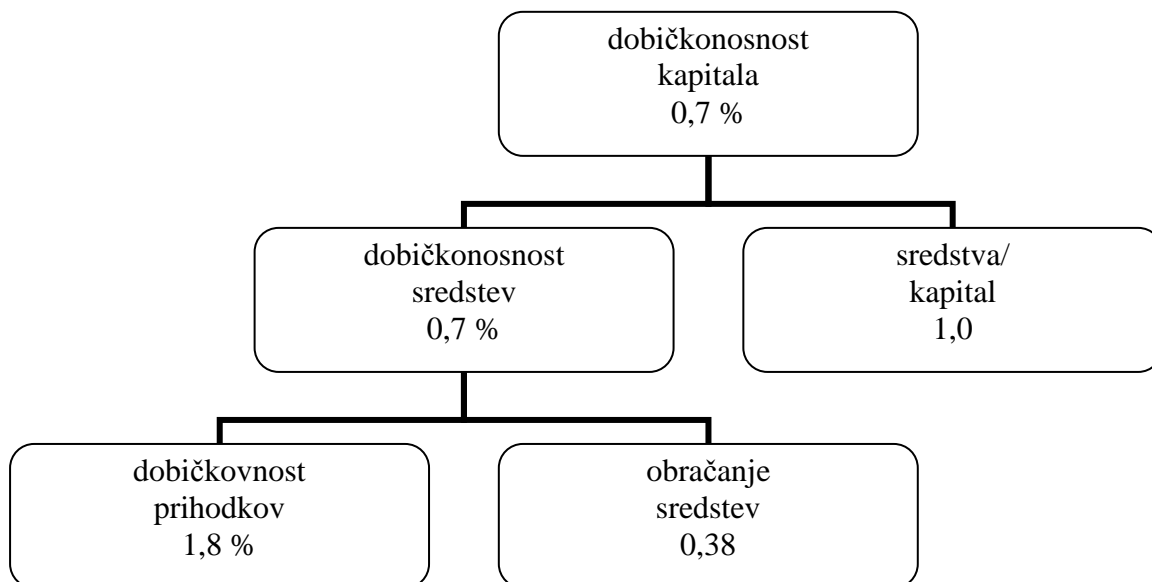
Slika 1: Dupontov sistem povezanih kazalnikov za zadrugo za leto 2014

Vir: Povzeto in prirejeno po M. Tekavčič in A. Megušar, *Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov*, 2009, str.2, slika 1.

Slika 2 prikazuje razčlenitev kazalnika dobičkovnosti kapitala za konkurenta za leto 2014. Tako kot pri zadrugi, je tudi pri konkurentu struktura virov financiranja enaka 1. Prav tako je dobičkovnost kapitala enaka dobičkovnosti sredstev, saj podjetje nima dolgov.

Slika 2: Dupontov sistem povezanih kazalnikov za konkurenta za leto 2014

Vir: Povzeto in prirejeno po M. Tekavčič in A. Megušar, *Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov*, 2009, str.2, slika 1.

Pri primerjavi slike 1 in slike 2 ugotovim, da ima zadruga precej višje vrednosti kazalnikov kot konkurent z izjemo obračanja sredstev. Konkurent ima precej višji kazalnik obračanja sredstev kot zadruga.

10 UGOTOVITVE ANALIZE POSLOVANJA

Pri analizi sredstev zadruga sem ugotovila, da so se celotna sredstva v letu 2014 povečala v primerjavi z letom 2013. Največji delež, kar 95,5 % med sredstvi zadruga predstavljajo dolgoročna sredstva tako v letu 2014 kot v letu 2013 in tudi ta so se povečala v letu 2014 glede na leto 2013. Med dolgoročnimi sredstvi zadruga imajo največji delež opredmetena osnovna sredstva, in sicer 99,8 %. Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi največjo vrednost predstavljajo zgradbe in zemljišča. Pričakovati je, da bo ta vrednost še narasla, saj je velik objekt še v izgradnji. Kratkoročna sredstva zadruga so se za malenkost povečala v letu 2014 glede na leto 2013. Pri kratkoročnih sredstvih zadruga največji delež predstavljajo denarna sredstva in nekaj kratkoročnih poslovnih terjatev. Denarna sredstva so zelo narasla v letu 2014 glede na leto 2013, kar za 66,7 %. Potrebno je opozoriti, da so to podatki iz bilance stanja, ki se dela na stanje zadnjega dne v koledarskem letu. Ugodno za zadrugo je, da so se kratkoročne poslovne terjatve v letu 2014 glede na leto 2013 zmanjšale za skoraj polovico. Pri primerjavi s konkurentom sem opazila, da ima konkurent kar precejšen delež kratkoročnih finančnih naložb med kratkoročnimi sredstvi. Lahko bi se tudi zadruga odločila za finančne naložbe in na ta način povečala svoje finančne prihodke.

Pri obveznostih do virov sredstev zadruga sem opazila, da so v letu 2014 malo narasle glede na predhodno leto. Največji delež med njimi zavzema kapital, kar 98,9 %, ki pa se je prav tako povečal v letu 2014. Največji delež kapitala predstavlja združni kapital, precej velik delež pa preneseni čisti dobiček. Med obveznostmi do virov ima zadruga tudi nekaj kratkoročnih finančnih in poslovnih obveznosti.

Pri prihodkih zadruga zavzemajo skoraj celoto poslovni prihodki, kar 99,7 % in so v letu 2014 malo manjši kot leto prej. Med poslovnimi prihodki celoten delež pripada čistim prihodkom od prodaje. Med njimi gre za čiste prihodke od prodaje proizvodov in storitev in čiste prihodke od najemnin. Največ prihodkov ustvarijo gostje kampa, tako domači kot tuji, ki plačujejo kampiranje. Prihodke ustvarja tudi oddajanje bungalovov in avtodoma v najem. Poleg tega pa oddajajo v najem tudi okrepevalnico. Nekaj prihodka se ustvari tudi z oddajanjem prostora za piknike in uporabo igrišč. Moje mnenje sicer je, da bi se dalo ustvariti še več prihodkov. Potrebno bi bilo privabiti več gostov in jih zadržati v kampu dalj časa. Potrebno bi bilo več oglaševanja, doma in v tujini. Predvsem pa je pomembna ažurna komunikacija s potencialnimi gosti. Največja pomanjkljivost je neodzivnost, predvsem v času, ko kamp ni odprt, torej izven sezone, od novembra do aprila. Finančnih prihodkov zadruga nima.

Pri stroških opazimo zmanjšanje le-teh v letu 2014 glede na leto 2013. Gre predvsem za stroške blaga, materiala in storitev in pa odpise vrednosti. Amortizacija, predvsem amortizacija zgradb, predstavlja velik strošek. Zadruga nima stroškov dela, saj nima redno zaposlenih. Zadruga ima zato večje stroške storitev, saj plačuje študentsko delo in delo preko podjemnih pogodb. Precej veliko vsoto predstavljajo stroški energije, zavarovalnih premij, materiala za vzdrževanje, stroški vode in odvoza smeti. Verjetno bi se dalo tudi na področju znižanja stroškov še kaj narediti.

Med odhodki skoraj celoten delež zavzamejo poslovni odhodki, ki so enaki stroškom. Sicer so se odhodki zadruga v letu 2014 zmanjšali za dobrih 5 % v primerjavi z letom 2013. To je ugodno za zadrugo. Pri analizi poslovnega izida je opaziti, da je bil celotni poslovni izid v obeh proučevanih letih pozitiven, vendar je v letu 2014 malo manjši. Verjetno je kot pojasnilo za manjše poslovne prihodke in posledično manjši poslovni izid potrebno iskati tudi v krizi, ki še vedno traja.

Analizo kazalnikov sem začela s kazalnikom obračanja celotnih sredstev. Ta kazalnik je za zadrugo približno enak za leto 2014 in 2013, in sicer 0,20 v letu 2014 in 0,21 v letu 2013. Kazalnik je manjši od 1, saj ima zadruga več sredstev dolgoročnih kot kratkoročnih. Pri analizi sredstev sem ugotovila, da ima skoraj vsa sredstva dolgoročna. Obračanje sredstev bi lahko zadruga izboljšala in ustvarila več prihodkov. Tudi obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev zadruge je precej počasno, dnevi vezave le-teh pa predolgi. To bi vsekakor bilo potrebno izboljšati.

Kazalniki likvidnosti zadruge so se vsi, kratkoročni, pospešeni in hitri, zvišali v letu 2014 v primerjavi z letom 2013. Kratkoročni koeficient je v letu 2014 precej višji kot leto prej. Vzrok za to je iskati v povečanju kratkoročnih sredstev in zmanjšanju kratkoročnih obveznosti. Glede na vrednost kazalnika lahko sklepam, da zadruga lahko pokrije svoje trenutne kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi. Pospešeni koeficient zadruge je kar enak kratkoročnemu, saj zadruga nima zalog, ker opravlja samo storitve. Hitri koeficient likvidnosti zadruge je v letu 2014 zelo visok. Pomembno je zopet opozoriti, da so v števcu hitrega koeficienta denarna sredstva, in sicer tista, ki so izkazana v bilanci stanja na zadnji dan v letu. Pri primerjavi s konkurentom opazim, da ima konkurent zelo visoke vrednosti kratkoročnega in pospešenega koeficienta likvidnosti, saj ima veliko kratkoročnih sredstev. Glede na izračunane koeficiente, zadruga nima problemov z likvidnostjo in tudi če primerjam s konkurentom pri zadruzi ne vidim problemskega stanja.

Pri kazalnikih strukture financiranja sem izračunala stopnjo kapitalizacije in stopnjo zadolženosti zadruge. Stopnja kapitalizacije je visoka in posledično nizka stopnja zadolženosti zadruge. Zadruga se skoraj v celoti financira s kapitalom in to kaže na zelo konzervativno finančno politiko. Podobno je pri konkurentu, tako, da mi primerjava s konkurentom ne pomaga predlagati izboljšave. Na tem področju bi bilo potrebno razmisliti, saj so lastni viri dragi, po drugi strani pa zadolževanje tvegano. Glede na to, da zadruga ureja velik objekt, bo potrebno razmisliti o zadolževanju.

Kazalniki solventnosti kažejo, ali bo podjetje na dolgi rok lahko poravnalo svoje obveznosti. Kazalnik dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev zadruge je večji od 1. To pomeni, da so vsa dolgoročna sredstva in še del kratkoročnih sredstev financirana z dolgoročnimi viri. Kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev kaže, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva s kapitalom. Kazalnika solventnosti konkurenta sta zelo visoka. Konkurent ima malo dolgoročnih sredstev in veliko dolgoročnih virov in zato visoka vrednost kazalnika dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev. Zadruga ima kazalnika priporočljive vrednosti. Tako pri zadruzi kot pri konkurentu je kazalnik dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev enak kazalniku kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, saj je pri obeh kapital edini dolgoročni vir sredstev in osnovna sredstva edina vrsta dolgoročnih sredstev.

Dobičkovnost prihodkov zadruge se je v letu 2014 glede na predhodno leto povečala, vendar na račun zmanjšanja prihodkov. Čisti poslovni izid je v obeh letih pozitiven, kar je ugodno, vendar je v letu 2014 rahlo upadel v primerjavi z letom 2013. Celotni prihodki pa so se v letu 2014 zmanjšali. Ekonomičnost je v obeh letih večja od 1, saj je imela zadruga prihodke večje od odhodkov in pozitiven poslovni izid. Ekonomičnost iz poslovanja je pri zadruzi 2014 višja kot leto prej, pri konkurentu pa nižja. V primerjavi s konkurentom opazim, da je zadruga zmanjšala celotne prihodke, vendar je zmanjšala tudi celotne odhodke. Pri konkurentu pa je opaziti zmanjšanje celotnih prihodkov in povečanje celotnih odhodkov.

Rentabilnost sredstev zadruge je enaka rentabilnosti kapitala v letu 2014. To kaže na to, da zadruga ni zadolžena. Rentabilnost sredstev se v letu 2014 glede na leto 2013 ni spremenila.

Rentabilnost kapitala zadruga je v letu 2014 upadla za skoraj 50 % v primerjavi z letom prej. Konkurent je imel v letu 2013 precej višjo rentabilnost sredstev in rentabilnost kapitala kot zadruga. V letu 2014 pa sta rentabilnosti konkurenta upadli v primerjavi z letom prej in sta tudi slabši kot pri zadrugi.

SKLEP

V diplomskem delu sem z analizo poslovanja zadruga Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. ugotavljala, kako uspešno je bilo poslovanje zadruga v letih 2013 in 2014. Namen analize poslovanja je bil poiskati problemske situacije, ki sem jih iskala tudi s pomočjo primerjave s konkurentom.

V obeh letih je zadruga poslovala z dobičkom oziroma pozitivnim celotnim poslovnim izidom. Konkurent je sicer imel v obeh proučevanih letih pozitiven celotni poslovni izid, vendar je bil ta v letu 2014 precej manjši kot v letu prej. Poleg tega pa je imel konkurent v letu 2014 negativni izid iz poslovanja.

Pri zadrugi so čisti prihodki od prodaje v letu 2014 upadli za manj kot 2 % v primerjavi z letom prej. Pri konkurentu so bili čisti prihodki od prodaje v letu 2014 skoraj za 20 % manjši kot v letu 2013. Podobno je pri celotnih prihodkih. Pri zadrugi so bili v letu 2014 manjši za približno 5 %, pri konkurentu pa dobrih 17 %. Čiste prihodke od prodaje bi zadruga lahko še povečala predvsem z boljšo odzivnostjo in z oglaševanjem.

Poslovni odhodki, ki so pri zadrugi enaki stroškom, saj zadruga nima zaloga, ker opravlja samo storitve, so v letu 2014 upadli za 5 %, pri konkurentu pa narasli za skoraj 20 %. To velja tudi za celotne odhodke, saj finančnih in drugih odhodkov zadruga in konkurent skoraj nimata. Iz tega izhaja tudi ugoden kazalnik ekonomičnosti.

Zadruga ima med celotnimi sredstvi 95,5 % dolgoročnih sredstev in 4,5 % kratkoročnih sredstev v letu 2014. Konkurent ima večino, skoraj 98 % kratkoročnih sredstev v letu 2014. V strukturi dolgoročnih sredstev zadruga prevladujejo opredmetena osnovna sredstva, ki jih je kar 99,8 %. Med kratkoročnimi sredstvi ima zadruga v letu 2014 največ denarnih sredstev in nekaj kratkoročnih poslovnih terjatev. Podatka sta iz bilance stanja, kar pomeni stanje na določen dan, zadnji dan v letu.

Med obveznostmi do virov sredstev ima zadruga 98,9 % kapitala v letu 2014. Posledično ima kazalnik stopnje kapitalizacije 98,8 %. Stopnja zadolženosti pa je 1,1 % in še to na račun kratkoročnih finančnih in poslovnih obveznosti.

Preko kazalnikov likvidnosti in solventnosti lahko ugotovim, da zadruga nima težav s plačilno sposobnostjo. Vsi kazalniki so ugodni, predvsem pa je pomembno, da so vsi od teh kazalnikov boljši v letu 2014 kot leto prej.

Na podlagi analize poslovanja lahko zaključim, da zadruga je uspešna. Temeljna hipoteza je potrjena z izračunanimi kazalniki, ki so generalno gledano ugodni.

LITERATURA IN VIRI

1. Atrill, P., & McLaney, E. (2001). *Accounting and Finance for Non- specialists* (3rd ed.). London: Pearson Education Limited.
2. *Camp Smednik*. Najdeno 31. decembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.dm-campsmlednik.si/ponudba>
3. Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. (1994). *Zadružna pravila* (interno gradivo). Dragočajna: Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o.
4. Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. (2015). *Letno poročilo Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o. za leto 2012, 2013 in 2014*. Dragočajna: Dragočajna-Mošé Turistična zadruga z.o.o.
5. Ekonomska fakulteta (2014a). *Analiza poslovanja-3. vaje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Ekonomska fakulteta (2014b). *Analiza poslovanja-4. vaje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Hočevar, M., Igličar, S., & Zaman, M. (2000). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Holmes, G., Sugden, A., & Gee, P. (2005). *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba.
9. Igličar, A., & Hočevar, M. (1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
10. *Kamp Šobec*. Najdeno 7. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.avtokampi.si/kamp/3/69/Sobec/>
11. Koletnik, F., & Koželj, S. (2005). *Redni in posebni računovodski izkazi*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
12. *Letno poročilo Šobec d.o.o. Lesce za leto 2012, 2013 in 2014*. Najdeno 21. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.gvin.com/GvinFipo/Pages/Company.aspx>
13. Meigs, R. F., Meigs, M. A., Bettner, M., & Whittington, R. (1996). *Accounting: The Basis for Business Decisions* (10th ed.). United States of America: The McGraw- Hill Companies.
14. Mihalič, T. (2002). *Poslovanje in ekonomika turističnih podjetij*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
16. *Opis področja*. Najdeno 2. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.stst.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp>
17. *Pregled Standardne klasifikacije dejavnosti 2008*. Najdeno 2. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=4943>
18. Peljhan, D., & Marc, M. (2004). *Ekonomika podjetja 2*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
19. Pučko, D. (2001). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Pučko, D., & Rozman, R. (2000). *Ekonomika in organizacija podjetja*. 1. knjiga: Ekonomika podjetja. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
22. Puharič, K. (2004). *Gospodarsko pravo z osnovami prava*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
23. *Slovenski računovodski standardi*. (2006). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
24. Stickney, P. (1996). *Financial Reporting and Statement Analysis* (3rd ed.). Fort Warth: The Dryden Press.
25. Tekavčič, M., & Megušar, A. (2009). *Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov* (gradivo pri predmetu Analiza poslovanja). Ljubljana: Ekonomska fakulteta in Premisa d.o.o.
26. Turk, I. (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko- poslovna fakulteta Maribor.
27. Turk, I. (2003). *Uvod v ekonomiko gospodarske družbe*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

28. Turk, I. (2014). *Nekaj smeri proučevanja računovodskih podatkov o ekonomskih in finančnih kategorijah pri poslovanju*. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
29. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec- Novak, M., Koželj, S., & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
30. *Zakon o zadrukah*. (2010). Ljubljana: GV Založba.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Bilanca stanja zadruge	1
Priloga 2: Bilanca stanja konkurenta	2
Priloga 3: Izkaz poslovnega izida zadruge	3
Priloga 4: Izkaz poslovnega izida konkurenta.....	4

PRILOGA 1: BILANCA STANJA ZADRUGE*Tabela 1: Bilanca stanja zadruga Dragočajna- Moše Turistična zadruga z.o.o. za leti 2013 in 2014*

Postavka		Znesek (v evrih)		
		2012	2013	2014
	SREDSTVA	519.625	532.293	540.423
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA		508.316	516.333
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev		0	1.082
II.	Opredmetena osnovna sredstva		508.316	515.251
III.	Naložbene nepremičnine		0	0
IV.	Dolgoročne finančne naložbe		0	0
V.	Dolgoročne poslovne terjatve		0	0
VI.	Odložene terjatve za davek		0	0
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA		23.977	24.090
I.	Sredstva za prodajo		0	0
II.	Zaloge		0	0
III.	Kratkoročne finančne naložbe		0	0
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	9.809	14.191	7.777
V.	Denarna sredstva		9.786	16.313
C.	KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		0	0
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		532.293	540.423
A.	KAPITAL	507.482	520.804	534.259
I.	Zadružni kapital		327.024	327.024
II.	Kapitalske rezerve		53.888	53.888
III.	Rezerve iz dobička		10.207	10.986
IV.	Presežek iz prevrednotenja		0	0
V.	Preneseni čisti dobiček		117.028	129.683
VI.	Prenesena čista izguba		0	0
VII.	Čisti dobiček poslovnega leta		12.657	12.678
VIII.	Čista izguba poslovnega leta		0	0
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		0	0
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		0	0
I.	Dolgoročne finančne obveznosti		0	0
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti		0	0
III.	Odložene obveznosti za davek		0	0
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		11.489	6.164
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		0	0
II.	Kratkoročne finančne obveznosti		0	0
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti		11.489	6.164
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		0	0

PRILOGA 2: BILANCA STANJA KONKURENTA

Tabela 2: Bilanca stanja podjetja Šobec d.o.o. Lesce za leti 2013 in 2014

Postavka		Znesek (v evrih)		
		2012	2013	2014
	SREDSTVA	2.300.025	2.432.659	2.394.548
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA		49.304	40.089
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve			
II.	Opredmetena osnovna sredstva		49.304	40.089
III.	Naložbene nepremičnine			
IV.	Dolgoročne finančne naložbe			
V.	Dolgoročne poslovne terjatve			
VI.	Odložene terjatve za davek			
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA		2.382.479	2.340.343
I.	Sredstva za prodajo			
II.	Zaloge		3.264	1.094
III.	Kratkoročne finančne naložbe		1.934.416	2.223.518
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	37.034	42.984	70.335
V.	Denarna sredstva		401.815	45.396
C.	KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		876	14.116
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		2.432.659	2.394.548
A.	KAPITAL	1.991.500	2.288.686	2.305.665
I.	Vpoklicani kapital		9.214	9.214
II.	Kapitalske rezerve		4.870	4.870
III.	Rezerve iz dobička		922	922
IV.	Presežek iz prevrednotenja			
V.	Preneseni čisti dobiček		1.976.494	2.273.680
VI.	Prenesena čista izguba			
VII.	Čisti dobiček poslovnega leta		297.186	16.979
VIII.	Čista izguba poslovnega leta			
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE			
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI			
I.	Dolgoročne finančne obveznosti			
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti			
III.	Odložene obveznosti za davek			
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		116.794	88.883
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev			
II.	Kratkoročne finančne obveznosti			17
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti		116.794	88.866
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		27.179	

PRILOGA 3: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZADRUGE*Tabela 3: Izkaz poslovnega izida zadruga Dragočajna- Moše Turistična zadruga z.o.o. za leti 2013 in 2014*

Postavka		Znesek (v evrih)	
		Leto 2013	Leto 2014
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	109.066	107.247
I.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	109.066	107.247
II.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	0	0
III.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	0	0
B.	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0	0
C.	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0	0
Č.	USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	0
D.	SUBVENCIJE, DOTACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIMI UČINKI	0	0
E.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	0	0
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	109.066	107.247
G.	POSLOVNI ODHODKI	97.412	91.933
I.	Stroški blaga, materiala in storitev	74.701	68.546
II.	Stroški dela	0	0
III.	Odpisi vrednosti	21.298	22.239
IV.	Drugi poslovni odhodki	1.413	1.148
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA	11.654	15.314
I.	IZGUBA IZ POSLOVANJA	0	0
J.	FINANČNI PRIHODKI	3	3
	Finančni prihodki od obresti	0	0
I.	Finančni prihodki iz deležev	0	0
II.	Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
III.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	3	3
K.	FINANČNI ODHODKI	0	39
	Finančni odhodki za obresti	0	0
I.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
II.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	0
III.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	39
L.	DRUGI PRIHODKI	4.502	303
I.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	0	0
II.	Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	4.502	303
M.	DRUGI ODHODKI	111	8
N.	CELOTNI DOBIČEK	16.048	15.573

se nadaljuje

Tabela 3: Izkaz poslovnega izida zadruge Dragočajna- Moše Turistična zadruga z.o.o. za leti 2013 in 2014 (nadaljevanje)

Postavka		Znesek (v evrih)	
		Leto 2013	Leto 2014
O.	CELOTNA IZGUBA	0	0
P.	DAVEK IZ DOBIČKA	2.726	2.116
R.	ODLOŽENI DAVKI	0	0
S.	ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	13.322	13.457
Š.	ČISTA IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	0	0

PRILOGA 4: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA KONKURENTA

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida podjetja Šobec d.o.o. Lesce za leti 2013 in 2014

Postavka		Znesek (v evrih)	
		Leto 2013	Leto 2014
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	1.040.965	843.523
I.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	1.040.965	843.523
II.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU		
III.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU		
B.	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE		
C.	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE		
Č.	USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE		
D.	SUBVENCije, DOTACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIM UČINKI		
E.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI		
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	1.040.965	843.523
G.	POSLOVNI ODHODKI	757.725	905.415
I.	Stroški blaga, materiala in storitev	600.311	758.161
II.	Stroški dela	136.691	132.204
III.	Odpisi vrednosti	20.020	14.013
IV.	Drugi poslovni odhodki	703	1.037
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA		
I.	IZGUBA IZ POSLOVANJA		
J.	FINANČNI PRIHODKI	67.350	53.160
	Finančni prihodki od obresti		
I.	Finančni prihodki iz deležev		
II.	Finančni prihodki iz danih posojil	67.350	53.160

se nadaljuje

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida podjetja Šobec d.o.o. Lesce za leti 2013 in 2014
(nadaljevanje)

III.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev		
K.	FINANČNI ODHODKI	105	2
	Finančni odhodki za obresti	105	2
I.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		
II.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		
III.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	105	2
L.	DRUGI PRIHODKI	7.704	29.134
M.	DRUGI ODHODKI	752	179
N.	CELOTNI DOBIČEK		
O.	CELOTNA IZGUBA		
P.	DAVEK IZ DOBIČKA		
R.	ODLOŽENI DAVKI		
S.	ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	297.186	16.979
Š.	ČISTA IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		